

Hogeschool Rotterdam

Herbeoordeling master Begeleidingskunde

Beperkte opleidingsbeoordeling

Inleiding

Dit visitatierapport bevat de herbeoordeling van de bestaande hbo-masteropleiding Begeleidingskunde van Hogeschool Rotterdam. De beoordeling is uitgevoerd door een visitatiepanel dat door NQA in opdracht van Hogeschool Rotterdam is samengesteld. Het panel is in overleg met de opleiding samengesteld en is voorafgaand aan de visitatie goedgekeurd door de NVAO.

Het rapport beschrijft de bevindingen, overwegingen en conclusies van het panel. Het is opgesteld conform het *Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling* van de NVAO (22 november 2011) en het *NQA Protocol 2012 voor de beperkte opleidingsbeoordeling*.

De visitatie heeft plaatsgevonden op 6 februari 2013.

Het visitatiepanel bestond uit:

De heer ir. F.E. van der Mijn (voorzitter, domeindeskundige)

De heer prof. dr. R.P. Hortulanus (domeindeskundige)

De heer prof. dr. em. J. van de Kerckhove (domeindeskundige)

Mevrouw C.M.F. Bomhof MOC (studentlid)

De heer drs. J.G. Betkó, auditor van NQA, trad op als secretaris van het panel.

Bij de aanvraag werd door de instelling een kritische reflectie aangeboden die naar vorm en inhoud voldeed aan de eisen van het desbetreffende beoordelingskader van de NVAO en aan de eisen van het *NQA Protocol 2012*.

De herbeoordeling heeft plaatsgevonden als gevolg van het negatieve oordeel bij de vorige visitatie in 2011. De opleiding heeft indertijd een herstelplan geschreven, dat door het toenmalige panel als positief en kansrijk is beoordeeld. De NVAO heeft een hersteltermijn toegekend.

Hoewel het negatieve oordeel in 2011 is gevallen op basis van standaard 3 (toetsing en gerealiseerd eindniveau) heeft de opleiding verbeterbeleid ingezet op alle drie de standaarden. De stand van zaken op deze punten heeft de opleiding beschreven in een nieuwe kritische reflectie ('stand van zaken notitie').

Het panel heeft deze stand van zaken notitie bestudeerd en een bezoek aan de opleiding gebracht. De kritische reflectie en alle overige (mondeling en schriftelijk) verstrekte informatie hebben het visitatiepanel in staat gesteld om tot een weloverwogen oordeel te komen.

Bij de visitatie in 2011 is de vestiging in Rotterdam beoordeeld. Op dat moment werd de opleiding ook aangeboden op de locatie HAN Masterprogrammes in Nijmegen. Deze locatie was echter in het proces om geaccrediteerd te worden als zelfstandige opleiding. Omdat deze aanvraag inmiddels is ingetrokken, valt de locatie Nijmegen weer onder de licentie van Rotterdam.

Derhalve heeft het panel voor deze visitatie ook locatie Nijmegen beoordeeld op alle drie de standaarden. Voor een groot deel is de situatie in Nijmegen gelijk aan die in Rotterdam (bijvoorbeeld qua beroepsprofiel, eindkwalificaties, docenten en didactiek). Wanneer de situatie in Nijmegen afwijkt wordt dat expliciet vermeld in het rapport.

Omdat op een aantal punten zich nauwelijks wijzigingen hebben voorgedaan ten opzichte van de situatie anderhalf jaar geleden, wordt regelmatig geciteerd uit het vorige visitatierapport, waarbij de toenmalige bevindingen waar nodig worden aangevuld. Het panel heeft een aangepast bezoekprogramma gehanteerd (zie bijlage 4), waarbij zo veel mogelijk aandacht is besteed aan de tekortkomingen die de vorige visitatie zijn geconstateerd.

Het visitatiepanel verklaart dat de beoordeling van de opleiding in onafhankelijkheid heeft plaatsgevonden.

Utrecht, 11 april 2013

Panelvoorzitter

Ir. F.E. van der Mij

Panelsecretaris

drs. J.G. Betkó

Samenvatting

Het oordeel over de master Begeleidingskunde is **Voldoende**. Een onderbouwing van dit oordeel is opgenomen in deze samenvatting en in het beoordelingsrapport.

Wat beoogt de opleiding? (standaard 1, eindkwalificaties)

Het doel van de opleiding is het opleiden van begeleidingskundigen, die een rol kunnen spelen in organisaties bij het afstemmen van een mensgerichte benadering met een bedrijfsmatige aansturing van organiseren. De opleiding, die in deeltijd wordt aangeboden, is bedoeld voor mensen die in de praktijk te maken hebben met complexe begeleidingsvraagstukken, zoals managers, coaches, HRM-medewerkers en supervisors. De opleiding heeft zelf, in samenspraak met het relevante werkveld, een beroepsprofiel opgesteld. De nadruk hierin ligt op de begeleidingskundige als 'praktijkbeoefenaar'. De eindkwalificaties zijn afgeleid van dit beroepsprofiel en zijn vormgegeven in de vorm van tien competenties, waaronder: "kan zelfstandig coachen of supervisie bieden", "kan een complex begeleidingstraject inzetten voor een organisatie, groep of individu" en "kan ter ondersteuning van de eigen beroepspraktijk een vorm van praktijkwetenschappelijk onderzoek inzetten en verantwoorden". Deze eindkwalificaties zijn relevant voor de beroepspraktijk en van voldoende niveau, al zijn ze ook wat ambitieus. De opleiding profileert zich door zich enerzijds te richten op de non-profit sector en anderzijds door zich te richten op de regio (Rotterdam en Nijmegen, afhankelijk van de locatie). Daarnaast onderscheidt de opleiding zich door de sterk humanistische invalshoek die gekozen is.

*Het panel beoordeelt standaard 1 als **voldoende**.*

Hoe realiseert de opleiding dit? (standaard 2, onderwijsleeromgeving)

De opleiding bestaat uit 66 EC en is opgebouwd uit drie fases. Er is een duidelijke relatie tussen de inhoud van het programma en de eindkwalificaties van de opleiding. De kennisbasis van de opleiding bestaat uit vakliteratuur uit de interventiewetenschappen en interventiekunde, en uit praktijkliteratuur over coaching en supervisie. Er kan meer aandacht gegeven worden aan internationale literatuur. De opleiding heeft in iedere fase aandacht voor het doen van onderzoek. De onderzoeksleerlijn is recent grondig herzien, daarin is aandacht voor verschillende soorten kwalitatief onderzoek. In het verleden richtte de opleiding zich op één bepaalde vorm van onderzoek doen, het exemplarisch handelingsonderzoek, de opleiding heeft zich op dat punt verbreed, ook door een nieuwe docent aan te nemen. Ook is de opleiding recentelijk meer aandacht gaan schenken aan de verantwoording voor de onderzoeksmethode. Deze vernieuwingen zijn nog niet overal in de opleiding zichtbaar. De focus op kwalitatief onderzoek is een logische keuze. De opleiding is sterk praktijkgericht en er wordt een sterke relatie gelegd met de eigen beroepspraktijk van de student. Het onderwijs is competentiegericht en vormgegeven volgens het 'concurrency-principe'. Kennisverwerving, het toepassen daarvan in de eigen beroepspraktijk en de reflectie daarop zijn belangrijke aspecten van het onderwijsmodel van de opleiding.

Studenten worden intensief begeleid, dit vindt voor het grootste gedeelte plaats in groepen. De begeleiding van het afstudeeronderzoek, de theses, zou strakker begeleid moeten worden. De opleiding focust soms in die mate op de interventie, dat het ten koste gaat van het begeleiden van studenten op het gebied van taalvaardigheid, onderzoek en rapportage. Het personeel is van voldoende kwaliteit. Studenten en alumni zijn tevreden over het docententeam. De voorzieningen van de opleiding zijn eveneens van voldoende niveau. De opleiding onderneemt veel om de kwaliteit van het onderwijs te garanderen. Er wordt veel geëvalueerd, en veel gesproken over de kwaliteit van de opleiding met studenten, werkveld, alumni en docenten.

*Het panel beoordeelt standaard 2 als **voldoende**.*

Worden de doelstellingen behaald? (standaard 3, toetsing en gerealiseerd niveau)

De opleiding heeft het toetsbeleid duidelijk beschreven. Er wordt gestreefd naar competentiegerichte, beroepsgerichte, valide, betrouwbare en bruikbare toetsen. De opleiding maakt gebruik van verschillende toetsvormen, die aansluiten bij het onderwijs en zo authentiek mogelijk zijn. De opleiding heeft recent verschillende verbeteringen doorgevoerd in de toetsing. De eindkwalificaties vormen het uitgangspunt bij de toetsing. Deze zijn uitgewerkt in beoordelingscriteria, die de basis vormen van de beoordelingsformulieren. Deze formulieren vormen een goede basis voor de beoordeling, al is het aantal criteria waar de thesis op beoordeeld wordt erg hoog, namelijk dertig. Dat trekt de cijfers die de theses krijgen omhoog. De kwaliteit van de toetsing wordt geborgd door de examencommissie, een toetscommissie en regelmatige afstemming hierover tussen docenten.

Studenten studeren af door een praktijkwetenschappelijk onderzoek te doen en hier een thesis over te schrijven. In de theses die er nu liggen, zijn de recente wijzigingen in het curriculum op het gebied van onderzoek slechts voor een deel terug te vinden. Het afstudeeronderzoek bestaat in de meeste gevallen uit exemplarisch handelingsonderzoek. Een kanttekening daarbij is dat dit onderzoek bestaat uit drie fases, maar dat de opleiding te kort is om toe te komen aan de derde fase van dit soort onderzoek. Daarnaast zijn er kanttekeningen te maken op het gebied van taal, rapportage en onderzoeksmethoden. Dat leidt er toe dat de theses onderzoeksmatig niet sterk zijn, in enkele gevallen zelfs onvoldoende. Wat positief is, is dat begeleidingskundige interventies die studenten doen in hun afstudeeronderzoek van voldoende niveau getuigen. Deze interventies leiden tot tevredenheid in de beroepspraktijk waar ze worden uitgevoerd. Daarnaast is er de verwachting dat het niveau van het afstudeeronderzoek gaat stijgen wanneer de studenten die het nieuwe curriculum hebben doorlopen afstuderen.

*Het panel beoordeelt standaard 3 als **voldoende**.*

Inhoudsopgave

1	Basisgegevens van de opleiding	9
2	Beoordeling	11
	Standaard 1 Beoogde eindkwalificaties	11
	Standaard 2 Onderwijsleeromgeving	14
	Standaard 3 Toetsing en gerealiseerde resultaten	25
	Aanbevelingen vorige visitatie	33
3	Eindoordeel over de opleiding	35
4	Aanbevelingen	37
5	Bijlagen	39
	Bijlage 1: Eindkwalificaties van de opleiding	41
	Bijlage 2: Overzicht opleidingsprogramma	43
	Bijlage 3: Deskundigheden leden visitatiepanel en secretaris	45
	Bijlage 4: Bezoekprogramma	49
	Bijlage 5: Bestudeerde documenten	51
	Bijlage 6: Overzicht bestudeerde afstudeerwerken	55
	Bijlage 7: Verklaring van volledigheid en correctheid	57

1 Basisgegevens van de opleiding

Administratieve gegevens van de opleiding

1. Naam opleiding in CROHO	Begeleidingskunde
2. Registratienummer opleiding in CROHO	70063
3. Oriëntatie en niveau	Hbo master
4. Aantal studiepunten	66
5. Afstudeerrichting(en)	-
6. Variant(en)	Deeltijd
7. Locaties	Rotterdam, Nijmegen
8. Jaar vorige visitatie en datum besluit NVAO	Vorige visitatie: 17 mei 2011 Besluit NVAO: 14 februari 2012
9. Code of conduct	Ja

Administratieve gegevens van de instelling

10. Naam instelling	Hogeschool Rotterdam
11. Status instelling	Bekostigd (opleiding: onbekostigd)
12. Resultaat instellingstoets kwaliteitszorg	Nog niet bekend

Kwantitatieve gegevens over de opleiding

1. RENDEMENT

Rotterdam

- Master 5: rendement = 79%
(24 studenten gestart, 19 afgestudeerd)
- Master 6: rendement = 88%
(25 studenten gestart, 22 afgestudeerd)
- Master 7: rendement = 85%
(27 studenten gestart, 23 afgestudeerd*)
*23 is een verwachting. De eerste afstudeermogelijkheid was in jan. 2013. De tweede mogelijkheid is in juni 2013.

Nijmegen

- MBk 1: rendement = 100%
(11 studenten gestart, 11 afgestudeerd)
- MBk 2: rendement = 100%
(15 studenten gestart, 15 afgestudeerd)
- MBk 3: rendement = 78%
(18 studenten gestart, 14 afgestudeerd)

2. DOCENTKWALITEIT

Rotterdam: 17 docenten, waarvan 5 docenten met een mastertitel en 5 docenten met een Phd.

Nijmegen: 17 docenten, waarvan 6 docenten met een mastertitel en 6 docenten met een Phd.

Een deel van de docenten werkt in zowel Nijmegen als Rotterdam, en een deel werkt op één van beide locaties, zie ook standaard 2.

3. DOCENT – STUDENTRATIO

De docent-studentratio van de gehele masteropleiding is 1:26

Per fase:

Fase 1 = 1: 28

Fase 2 = 1: 22

Fase 3 = 1: 27

4. CONTACTUREN:

Fase 1:

Studiebelasting 728 uur

Contacttijd 232 uur

Zelfstudie 496 uur

Fase 2:

Studiebelasting 336 uur

Contacttijd 105 uur

Zelfstudie 231 uur

Fase 3:

Studiebelasting 784 uur

Contacttijd 164 uur

Zelfstudie 620 uur

2 Beoordeling

Het visitatiepanel beschrijft hieronder per standaard van het NVAO beoordelingskader de bevindingen, overwegingen en conclusies. Het eindoordeel over de opleiding volgt in hoofdstuk 3.

Standaard 1 Beoogde eindkwalificaties

De beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen.

Bevindingen

De opleiding

Het doel van de opleiding is het opleiden van begeleidingskundigen, die een rol kunnen spelen in organisaties bij het afstemmen van een mensgerichte benadering met een bedrijfsmatige aansturing van organiseren. De kerntaak van een begeleidingskundige is in de visie van de opleiding het problematiseren van belemmeringen in de professionele speelruimte en het krachtenveld van organisaties, teneinde missie en doelstellingen voor alle partijen optimaal te realiseren. De doelgroep van de opleiding bestaat uit in de praktijk werkzaam zijnde 'begeleiders', oftewel mensen die te maken hebben met complexe begeleidingsvraagstukken. Dit zijn bijvoorbeeld (interim-)managers, coaches, supervisors, HRM-medewerkers en adviseurs.

Dit alles is vastgelegd in het door de opleiding opgestelde beroepsprofiel. Na de vorige visitatie in 2011 is een herzien beroepsprofiel opgesteld, waarbij de adviezen van het vorige visitatiepanel ter harte zijn genomen. Er is veel meer focus aangebracht. Waar het vorige beroepsprofiel nog uitging van vier 'taakgebieden', te weten praktijkbeoefenaar, onderzoeker, veranderaar / bouwer en beleidsvormer, heeft de opleiding gekozen om zich te richten op de begeleidingskundige als praktijkbeoefenaar. Gelet op de reikwijdte van het beoogde beroepsveld en de competenties die gesteld zouden moeten worden aan de verschillende taakgebieden is het panel van mening dat de gekozen beperking tot praktijkbeoefenaar meer recht doet aan de complexiteit van het beroep van begeleidingskundige en adequater aansluit bij de inhoud van het geboden curriculum. Het panel verwacht dan ook dat met deze keuze het inrichten en bewaken van het opleidingsprogramma overzichtelijker zal worden; hiermee kan de opleiding verder aan kwaliteit winnen en deze ook beter borgen.

Het beroepsprofiel is opgesteld in samenspraak met het werkveld. Het panel heeft de notulen bestudeerd van de werkveldcommissie, waarin het nieuwe beroepsprofiel is besproken, en stelt vast dat hier serieus werk van is gemaakt. De werkveldcommissie bestaat uit onder andere een directeur van een grote kinderopvangorganisatie, die zelf begeleidingskundigen in dienst heeft, een gepromoveerde onderzoeker op het gebied van

organisatieadviesbureau op het gebied van cultuurverandering. Daarnaast heeft de opleiding het nieuwe beroepsprofiel uitgebreid besproken met de eigen docenten en studenten. Het panel is van oordeel dat de keuze voor de begeleidingskundige als praktijkbeoefenaar gebaat is met een toespitsing op het individuele niveau en het professionele samenwerkingsniveau, waarbij het organisatieniveau vooral als contextfactor wordt meegenomen. Dit in het licht van de vooropleiding van de kandidaten, het beperkt aantal uren van het curriculum en de te hoge eisen, die een veranderkundig management op organisatie- en beleidsniveau stellen.

Eindkwalificaties

Er zijn tien eindkwalificaties opgesteld door de opleiding, die zijn afgeleid van het beroepsprofiel. De eindkwalificaties bestaan onder andere uit: “kan zelfstandig coachen of supervisie bieden”, “kan een complex begeleidingstraject inzetten voor een organisatie, groep of individu” en “kan ter ondersteuning van de eigen beroepspraktijk een vorm van praktijkwetenschappelijk onderzoek inzetten en verantwoorden”. Een volledig overzicht is bijgevoegd als bijlage 1 bij dit rapport. De eindkwalificaties zijn uitgebreid besproken met de werkveldcommissie, evenals met de eigen docenten en studenten. Ook de examencommissie was betrokken bij de herziening van de eindkwalificaties, omdat deze revisie heeft geleid tot wijzigingen in de toetsing en de beoordelingsformulieren (zie standaard 3). Ten opzichte van de vorige visitatie, toen er nog 23 eindkwalificaties waren, is het aantal sterk gereduceerd, wat ook een van de adviezen van het vorige visitatiepanel was. Uit een vergelijking van de nieuwe met de oude eindkwalificaties blijkt dat een aantal zaken niet meer in de opleiding voorkomt, zoals “het kunnen leveren van een bijdrage aan de voortgaande ontwikkelingen van de begeleidingskundige praktijktheorie”. De eindkwalificaties zijn in een tabel naast de internationaal erkende beschrijving van het masterniveau, de Dublin-descriptoren, gezet. Hieruit blijkt dat de descriptoren worden afgedekt door de eindkwalificaties, al zou dat voor de descriptor ‘kennis en inzicht’ explicieter mogen. Het panel heeft de nieuwe eindkwalificaties nauwgezet bestudeerd, en stelt vast dat er een flinke verbetering heeft plaatsgevonden ten opzichte van de vorige set eindkwalificaties. De vereenvoudiging zal de inrichting van het curriculum ten goede kunnen komen en het beoordelen makkelijker en gericht kunnen maken. Het panel vraagt zich af of de ambitie van de eindkwalificaties niet nog steeds aan de hoge kant zijn, maar gunt de opleiding graag de tijd om hiermee ervaring op te doen.

Profilering

De profilering van de opleiding is maar in geringe mate gewijzigd ten opzichte van de vorige visitatie, anderhalf jaar geleden. Toen constateerde het panel:

“De ontwikkeling van de praktijkwetenschap begeleidingskunde is een Nederlands initiatief. Internationaal gezien zijn er geen vergelijkbare opleidingen. Wel zijn er vergelijkbare ontwikkelingen op verwante terreinen zoals management, advisering en organisatie-ontwikkeling, waarbij de nadruk is gelegd bij een meer participatieve benadering van organisaties. Een voorbeeld hiervan is het complexity and management centre van de University of Hertfordshire, waar de opleiding contact mee heeft gehad.”

In Nederland zijn er verschillende hogescholen die een master Begeleidingskunde aanbieden, zoals de HAN, de Haagse Hogeschool (onder de naam Organisatie Coaching) en het Centrum voor Nascholing in Amsterdam. De opleiding Begeleidingskunde heeft hulp gegeven aan de HAN toen deze haar opleiding aan het opzetten was. Ook is samengewerkt met de Hogeschool Zeeland, die een minor Begeleidingskunde ontwikkeld heeft. Ook bij het eigen Instituut voor Sociale Opleidingen (ISO) heeft de opleiding bijgedragen aan een minor Begeleidingskunde.

De opleiding van de Hogeschool Rotterdam heeft gekozen voor een humanistische invulling binnen de sociaalagogische traditie. De humanistische invalshoek heeft als uitgangspunt dat begeleiding bij kan dragen aan meer humane, maatschappelijke en organisatorische verhoudingen en omstandigheden. De opleiding richt zich primair maar niet uitsluitend op de regio, onder andere door aandacht te besteden aan de grootstedelijke problematiek. De opleiding is georiënteerd op de not for profit sector, zonder zich daar exclusief op te richten. Bij de opleiding zijn het lectoraat Begeleidingskunde en de Kenniskring Leven Lang Leren & Sociale Kwaliteit betrokken. Ook zij richten zich vooral op de regio. De opleiding onderscheidt zich van andere masters door deze regionale focus, een brede oriëntatie met een focus op not for profit, de eerder genoemde programmatische benadering van begeleidingsvraagstukken en door de betrokkenheid van het lectoraat Begeleidingskunde (het eerste in Nederland). De master van het Centrum voor Nascholing (Amsterdam) bijvoorbeeld biedt begeleidingskunde aan in een volledig educatieve context en richt zich op docenten.”

De wijzigingen die op dit punt hebben voltrokken zijn dat de opleiding zich nog meer is gaan richten op de non-profit sector, dat het genoemde master van het Centrum voor Nascholing niet meer bestaat, en dat de opleiding die aan de HAN wordt aangeboden momenteel onder de licentie van Begeleidingskunde Rotterdam valt. Deze Nijmeegse locatie profileert zich eveneens door een regionale focus, net als de Rotterdamse locatie.

Overwegingen en conclusie

Het panel stelt vast dat de opleiding sinds de vorige visitatie grote inspanningen heeft geleverd, wat resulteert in een nieuw beroepsprofiel en nieuwe eindkwalificaties. Deze zijn afgestemd met het relevante werkveld, studenten en docenten. De eindkwalificaties zijn relevant voor de beroepspraktijk en passend voor het masterniveau. Wel is het panel van mening dat ook de nieuwe set eindkwalificaties nog behoorlijk ambitieus is. De profilering van de opleiding (humanistische invalshoek, focus op non-profit en de regio) is helder. Het is duidelijk dat er in onze maatschappij meer behoefte komt aan dit soort begeleiding. De te behandelen vraagstukken zijn meestal dermate complex dat een degelijke opleiding noodzakelijk is.

Het panel komt op basis van bovenstaande overwegingen tot het oordeel **voldoende**.

Standaard 2 Onderwijsleeromgeving

Het programma, het personeel en de opleidingsspecifieke voorzieningen maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde eindkwalificaties te realiseren.

Bevindingen

Inhoud van het programma

De opleiding bestaat uit 66 EC. Deze zijn verdeeld over drie fases. De eerste fase (26 EC) is gericht op de beroepsontwikkeling als coach en supervisor, de tweede fase (12 EC) op de beroepsontwikkeling als begeleidingskundige en de derde fase (28 EC) staat in het teken van de praktijkwetenschappelijke benadering als begeleidingskundige (zie bijlage 2 voor een overzicht van de verschillende onderwijseenheden in alle fases, en het aantal EC dat daar voor staat). De lessen worden in alle fases één keer per week gegeven van 13.00 tot 21.15 uur. Ten opzichte van het oude curriculum, dat uit 66.3 EC bestond, zijn er een aantal wijzigingen opgetreden, hoewel die wat betreft het aantal EC gering zijn. Een aantal programmaonderdelen zijn verdwenen, namelijk neurolinguïstisch programmeren (NLP) en loopbaanbegeleiding. Een aantal andere onderdelen zijn ingevoerd, te weten een module Organisatie- en Veranderkunde, een module onderzoek in de eerste en tweede fase en een module 'werkplaats' in de derde fase. In de laatstgenoemde module brengen studenten hun eigen beroepspraktijk in verband met de theorie, onder begeleiding van een docent. De nadruk ligt hierbij op het handelen in de praktijk en het doen van onderzoek. Extra aandacht voor organisatie- en veranderkunde wordt, naast de eigen module die dit onderdeel heeft, geschonken in de modules Professioneel handelen en Begeleidingskunde.

Het panel is positief over de wijzigingen die zijn doorgevoerd in het curriculum. Het is goed dat er meer aandacht is voor onderzoek (zie ook hieronder bij 'onderzoek') en dat met de module Organisatie- en Veranderkunde een grotere plaats in het curriculum is ingericht voor de context van de organisatie (zoals beleid en financiën) waarin een begeleidingsproces plaatsvindt. Hiervoor heeft de opleiding een nieuwe docent aangetrokken. Deze verbeteringen sluiten aan bij de bevindingen en aanbevelingen die bij de vorige visitatie zijn gedaan. Uit het gesprek met het werkveld is naar voren gekomen dat de huidige derdefase-studenten beter in staat zijn om te kijken naar de context van de organisatie. Wel stelt het panel vast dat de veranderingen redelijk beperkt zijn wanneer gekeken wordt naar het aantal EC dat er voor de nieuwe onderwijseenheden staat (in de eerste fase van de opleiding 1 extra EC Onderzoek en 1 extra EC Organisatiekunde, in de tweede fase 1 extra EC Onderzoek en 1 extra EC Organisatie- en Veranderkunde).

Relatie tussen de beoogde eindkwalificaties en de inhoud van het programma

De opleiding heeft in het opleidingsplan in een tabel weergegeven in welke onderwijseenheden de verschillende eindkwalificaties aan bod komen. Uit het overzicht blijkt dat in alle drie de fases aan alle eindkwalificaties wordt gewerkt. Ook is hierin duidelijk op wat voor manier getoetst wordt. Het panel is van mening dat zodoende een sterke verbetering is gemaakt tussen inhoud en eindkwalificaties. Tijdens de vorige beoordeling

was deze relatie nauwelijks geëxpliciteerd. Het geheel blijft ambitieus maar het docentencorps heeft de potentie om die ambities waar te maken.

Kennis en kunde

Bij de visitatie van 2011 werd door het panel het volgende geconstateerd:

“Ter ondersteuning van de kennisontwikkeling bij studenten maakt de opleiding gebruik van vakliteratuur uit het kennisdomein van de interventiewetenschappen (waaronder humanistisch, andragologie en ethiek) en interventiekunde (waaronder veranderkunde, organisatiekunde en onderwijskunde). Daarnaast maakt de opleiding gebruik van praktijkliteratuur over bijvoorbeeld coaching en supervisie. De opleiding moedigt het lezen of bestuderen van belletristiek door studenten aan. Het auditteam heeft de literatuur die gebruikt wordt door de opleiding bestudeerd. Het gaat om relevante, veelal recente werken die aansluiten bij de opleiding en het beroepsprofiel van een begeleidingskundige. Er wordt weinig gebruik gemaakt van (Engelstalige) internationale literatuur, behoudens enkele werken die in de derde fase van de opleiding gebruikt worden. Uit evaluaties blijkt dat studenten positief zijn over de kwaliteit van literatuur en artikelen.”

In aanvulling op de constatering zoals hierboven genoemd, wil het panel opmerken dat bij de herbeoordeling geen vernieuwingen zijn opgevallen. Meer aandacht voor internationale literatuur lijkt in de toekomst aangewezen.

Onderzoek

In reactie op de bevindingen tijdens de vorige visitatie heeft de opleiding haar onderzoeksleerlijn grondig herzien en zijn er extra EC vrijgemaakt voor onderzoek. In de eerste fase van de studie is aandacht voor fenomenologisch en narratief onderzoek. Het onderzoek bestaat uit het reflecteren op de eigen ervaring als supervisor / begeleidingskundige en als onderzoekende professional. Deze zogenaamde normatieve kant van het beroep lijkt het panel van groot belang om vanaf het begin de nodige aandacht aan te besteden. Daarom is het ook verheugd dat de opleiding hiervoor meer aandacht vraagt. In de tweede fase is aandacht voor contextueel en etnografisch onderzoek. Studenten voeren een praktijkgericht begeleidingskundig onderzoek uit in een team of organisatieonderdeel, waarbij de focus ligt op gelaagdheid en krachtenvelden in de organisatie. In de derde fase bestaat het onderzoek uit het participatief, responsief en/of exemplarisch handelingsonderzoek. De breedte van het onderzoek beslaat de hele organisatie, in de context van maatschappelijke, culturele en politieke ontwikkelingen. De opleiding heeft de keuze gemaakt om zich te richten op kwalitatieve onderzoeksmethoden, wat het panel een logische keuze vindt.

Bij de visitatie van 2011 werd door het panel het volgende geconstateerd:

“Alle theses worden uitgevoerd als exemplarisch handelingsonderzoek, een vorm van handelingsonderzoek die in Nederland is ontwikkeld door prof.dr. H. Coenen (Universiteit van Utrecht). De opleiding maakt specifiek gebruik van de dissertatie van C. Tromp, die op exemplarisch handelingsonderzoek is gepromoveerd bij H. Coenen. C. Tromp is als gastdocent verbonden aan de opleiding.”

Hoewel tijdens de vorige visitatie was opgemerkt dat deze vorm van exemplarisch handelingsonderzoek een wat smalle onderzoekskundige basis is en niet ieder onderwerp zich leent voor dit type onderzoek, lijkt dit toch ook nu nog de dominante (en voor de theses: enige) onderzoeksvorm te zijn. Dat blijkt uit de eindwerken die het panel heeft bestudeerd en de gesprekken die het heeft gevoerd. Studenten hebben aangegeven dat aan het eind van de module onderzoek in de derde fase begonnen wordt met de voorbereiding van de thesis. Daar komt vrijwel automatisch voor iedere student een exemplarisch handelingsonderzoek als onderzoeksontwerp uit. Discussies die gevoerd worden in de begeleiding gaan over de inhoud, een expliciete afweging voor de onderzoeksdesignkeuze wordt niet gemaakt. De opleiding geeft aan dat in een aantal eindwerkstukken, dat buiten de steekproef van het panel viel, wel al andere onderzoeksmethoden te zien zijn. Hoewel het panel zich realiseert dat de grondvesten van de opleiding niet ineens veranderd kunnen worden, had het toch gehoopt dat de opleiding hier verder mee zou zijn. Het gebruik van andere onderzoeksmethoden verdient verdere uitwerking en aandacht. Een positief punt is dat de opleiding meer verantwoording vraagt bij de thesis aan de voor de keuze van methodiek van (kwalitatief) onderzoek. Deze verantwoordingsvraag staat echter vooral op papier, en in de door het panel bestudeerde eindwerkstukken wordt daar nog weinig mee gedaan. In dat opzicht lijkt het dat deze visitatie te vroeg komt, omdat dit wel al op papier geregeld is, maar nog geen staande praktijk is geworden.

Overigens dient te worden opgemerkt dat de precieze resultaten van de vernieuwde onderzoeksleerlijn nog niet vastgesteld kunnen worden. De studenten van wie het panel de theses bestudeerd heeft in het kader van deze visitatie, hebben niet de volledige leerlijn onderzoek doorlopen, omdat zij al bezig waren in fase 1 toen de opleiding de wijzigingen inzette. Deze studenten hebben wel een aanvullende cursus onderzoeksvaardigheden gekregen.

De opleiding heeft er voor gekozen om de modules onderzoek te laten verzorgen door docenten die gepromoveerd zijn aan de Universiteit van Humanistiek en die zelf ervaring hebben met het type onderzoek dat wordt onderwezen. Het panel vindt dit positief.

Ontwikkeling beroepsvaardigheden

Bij de visitatie van 2011 werd door het panel het volgende geconstateerd:

“De opleiding is erg praktijkgericht. Leeractiviteiten zijn gericht op het produceren van een beroepsproduct. Aansluiting met de beroepspraktijk wordt geborgd doordat de opleiding de eigen werkervaringen van studenten tot onderdeel maakt van de lesstof. Iedere fase wordt afgerond met een onderzoek dat gerelateerd is aan de praktijk van de student. Daarnaast maakt de opleiding gebruik van docenten die nauw verbonden zijn met de praktijk (zie hieronder bij ‘personeel’). Kennis en praktijk worden verbonden in de integratieleerlijn. Bij aanvang van de opleiding misten studenten nog wel eens praktijkvoorbeelden; uit het effectonderzoek uit 2010 blijkt dat de opleiding hier adequaat op heeft gereageerd en zich heeft verbeterd. Een lastig punt betreffende de praktijkgerichtheid is dat de beroepspraktijk waarin studenten werkzaam zijn af en toe minder goed uit de voeten kan met de soms wat onorthodoxe begeleidingskundige methoden. Dat leidt er toe dat studenten niet altijd de juiste mate van ondersteuning krijgen vanuit hun eigen organisatie. Docenten zijn zich hier van bewust en bezinnen zich op methoden om de opleiding toegankelijker te laten zijn voor de beroepspraktijk. Uit het effectonderzoek kwam ook naar voren dat docenten niet altijd de link kunnen leggen met de beroepspraktijk van de studenten. Studenten deden in dit onderzoek de suggestie om afgestudeerden te betrekken bij het onderwijs, omdat zij deze link uit de eerste hand ervaren hebben. De opleiding heeft hier gehoor aan gegeven. Uit het gesprek dat het auditteam gevoerd heeft met studenten is gebleken dat een intensiever contact tussen de opleiding en de werkgever van een student soms wenselijk is.”

Zoals hierboven beschreven, voeren studenten drie onderzoeken uit. Dit kan gebeuren in de eigen beroepspraktijk, maar ook bij een andere organisatie. Het meeste onderzoek vindt plaats in de eigen beroepspraktijk. Het panel stelt vast dat er grote verschillen zijn tussen het doen van onderzoek in de eigen beroepspraktijk en bij een andere organisatie en dat het meerwaarde heeft om te borgen dat alle studenten gedurende de studie onderzoek doen in beide situaties.

Didactisch concept en werkvormen

Bij de visitatie van 2011 werd door het panel het volgende geconstateerd:

“De opleiding heeft voor competentiegericht leren gekozen als didactisch concept. Centraal staat het concurrency-principe, wat inhoudt dat studenten stelselmatig werken aan de bekwaamheid om beroepsmatig te kunnen handelen in diverse situaties, waarbij aandacht is voor de persoonlijke en maatschappelijke context. Het concurrency-principe heeft zijn oorsprong in het Landelijk Overleg Voortgezette Opleidingen.

De opleiding heeft een specifieke uitwerking gemaakt van het Rotterdamse Onderwijs Model. Drie leerlijnen staan daarin centraal, die door alle drie de fases lopen. Dit betreft (1) een lijn waarin het professioneel handelen centraal staat, (2) een lijn waarin het kader van professioneel handelen aan de orde komt en (3) een lijn waarin beide geïntegreerd worden. In deze integratie-leerlijn komt ook het onderzoek aan de orde. Iedere leerlijn bestaat uit een aantal modules. In iedere module is sprake van kennisverwerving en de toepassing van kennis en methoden in de eigen beroepspraktijk van de student, en reflectie daarop. Leerlijnen en curriculum zijn beschreven in de studiegids. Daarin staat welke onderwijsactiviteiten plaatsvinden en welke beroepsproducten opgeleverd moeten worden.

De werkvormen die door de opleiding gebruikt worden sluiten aan bij het didactisch concept. De opgegeven literatuur reikt studenten de taal aan om hun professioneel handelen te verwoorden en de theorie om het te onderbouwen. In werkplaatsen/ateliers (een didactische werkvorm, waarin ervaringen vanuit de praktijk van studenten worden ingebracht in de lesgroep en worden verbonden met de theorie en het competent handelen, onder begeleiding van een docent), leesclubjes en dergelijke verwerken studenten de opgedane kennis. Daarbij is veel aandacht voor de beroepspraktijk van de studenten. Studenten werken in kleine leergroepen aan modules leercoaching, leersupervisie en de onderzoeksopdrachten, waarbij ze intensief begeleid worden. Uit evaluaties blijkt dat studenten positief zijn over de gebruikte werkvormen.

Het curriculum bouwt verder op wat in eerdere fases aan de orde is gekomen. Zo worden de vaardigheden die studenten opdoen met ervaringsonderzoek in fase 1 meegenomen in het praktijkonderzoek in fase 2. Daardoor kunnen studenten geleidelijk toewerken naar de eindkwalificaties. De complexiteit van de context waarin beroepstaken worden uitgevoerd neemt toe, net als de zelfstandigheid van de student. In de eerste fase is sprake van opdrachten op operationeel niveau, in de tweede fase op tactisch niveau en in fase 3 op strategisch niveau.

Vanuit de didactiek van de opleiding is gekozen voor het tegelijk aanbieden van verschillende modules. Dit leidt tot een relatief grote studiedruk aan het einde van iedere fase, wanneer alle modules afgerond worden. Deze piekbelasting blijkt uit het effectonderzoek dat gedaan is door de opleiding, waarin studenten ook aangaven extra tijd besteed te hebben om zich de 'taal' van de opleiding eigen te maken. Studenten die het auditteam gesproken heeft gaven aan dat de piekbelasting soms problematisch is."

De opleiding heeft sinds de vorige visitatie een aantal stappen genomen om de hierboven genoemde piekbelasting te verminderen. Zo is de spreiding van de modules per fase herzien en worden twee vaste toetsmomenten aangeboden voor de toets en de herkansing. Dit voorkomt dat studenten opdrachten kunnen doorschuiven naar het einde van het jaar, waar de piekbelasting ontstaat. Het is positief dat de opleiding dit heeft aangepakt.

Begeleiding van studenten

Bij de visitatie van 2011 werd door het panel het volgende geconstateerd:

“De opleiding vindt het belangrijk dat studenten intensief begeleid worden, van de intake tot aan de diplomering. Programmaleiders zijn beschikbaar voor het beantwoorden van vragen van, of het geven van informatie aan studenten en potentiële instromers. Tijdens de opleiding vervullen de twee programmaleiders de rol van mentor. Zij volgen ook de vorderingen van studenten. Drie keer per jaar is er een ‘stand van zaken’-bijeenkomst, met de programmaleiding en de studenten. Over het algemeen toonden studenten zich tevreden met de begeleiding, hoewel daar ook uitzonderingen op zijn.”

Het panel heeft de nodige aandacht geschonken aan de begeleiding van de theses. Iedere student heeft een docent die fungeert als procesbegeleider. Dit is tevens de eerste beoordelaar. Daarnaast is er nog een tweede docent, die alleen de inhoud beoordeelt (zie verder standaard 3). De inhoudelijke begeleiding van studenten bij het afstuderen vindt, net als in de rest van de opleiding, groepsgewijs plaats. Eén docent begeleidt een groep van ongeveer vijf afstudeerders, die gezamenlijk feedback geven op elkaars theses. Docentbegeleiders geven bij het panel aan dat, indien er grote bedenkingen zijn over een onderwerp van een student, of wanneer een student achter gaat lopen, ze overgaan op individuele begeleiding. Voordelen van deze aanpak zijn dat het coachen van elkaar bijdraagt aan het leerproces van de studenten. Daarnaast is het ook een kostentechnisch efficiënte manier om de begeleiding in te richten. Mogelijke nadelen zijn dat een dergelijke begeleidingsvorm positief werkt voor de goede studenten, waar studenten die moeite hebben met de thesis in veel gevallen meer gebaat zullen zijn bij individuele begeleiding. Uit het gesprek met de docenten blijkt dat het voor hen lastig is tegen het eind van de thesis. Dan blijkt dat sommige studenten alsnog individuele begeleiding nodig hebben, wat leidt tot piekbelasting bij docenten. Het panel kan zich goed vinden in deze vorm van begeleiden en begrijpt dat soms pas gaandeweg het proces duidelijk wordt welke extra begeleiding nodig is. De opleiding zou deze extra begeleiding wel alvast tot op zekere hoogte kunnen inplannen; als het niet nodig blijkt ontstaat er dan ruimte in de agenda. Men moet zich echter bewust zijn van de mogelijke valkuilen van deze groepsbenadering. Deze kan individuele creativiteit beperken en een cultuur stimuleren waarin alleen bepaalde benaderingen en concepten aan bod komen. Het aantrekken van externe begeleiders kan dit helpen voorkomen.

Het panel stelt vast dat sommige docenten in de begeleiding van de scripties vrijwel volledig de nadruk leggen op het succes van het begeleidingstraject en de interventie die de student doet, en nalatig zijn bij het corrigeren van basale fouten die studenten maken op het gebied van taalvaardigheid, rapportage en onderzoek. Zaken als het uitleggen van afkortingen de eerste keer dat ze gebruikt worden, het correct verwijzen naar literatuur, het aan het begin van het onderzoek duidelijk beschrijven van de probleemstelling, het noemen in wiens opdracht het onderzoek wordt uitgevoerd en het schrijven van correct Nederlands is bij verschillende theses die het panel heeft bestudeerd evident géén onderdeel van de begeleiding (of de beoordeling) geweest (zie ook standaard 3).

Het panel ziet dit niet als een tekortkoming die primair ligt in het gerealiseerde eindniveau. De studenten en alumni die het panel gezien en gesproken heeft lijken prima in staat tot bovengenoemde zaken, ze worden er alleen niet toe gestimuleerd. De opleiding, of in ieder geval enkele thesisbegeleiders, bieden op deze zaken weinig tot geen begeleiding. Het panel stelt vast dat dit een valide keuze zou kunnen zijn, indien de opleiding niet opleidt tot een officieel erkende graad. Echter, wanneer de opleiding er voor kiest om een masteropleiding te zijn, dient niet alleen het beroepsproduct (de interventie) effectief te zijn, maar dienen het proces van onderzoek en de rapportage óók te voldoen aan algemeen geaccepteerde eisen die horen bij het masterniveau. Temeer omdat dit effect kan hebben op de kwaliteit van het gerealiseerde niveau (zie ook verder bij standaard 3) en op de praktijkbegeleiding zelf. Ook op dit vlak zou de begeleidingskundige een geloofwaardige partner voor het bedrijfsmanagement moeten zijn. Omdat het panel meent dat dit punt weliswaar cruciaal is, maar ook met enkele eenvoudige middelen verbetering kan worden aangebracht, vindt het deze kwalificatie niet doorslaggevend om bij het eindoordeel van deze standaard een onvoldoende te geven.

Verschillende leerroutes en vrijstellingen

De opleiding kent twee studietrajecten (zie bijlage 2). In het normale traject volgen studenten fase 1, fase 2a en fase 3. Er is daarnaast een verkorte variant, waarbij studenten instromen in fase 2b. Instroomeisen voor de reguliere variant zijn een afgeronde opleiding op minimaal bachelorniveau en vier jaar werkervaring op bachelorniveau. Daarnaast dient een instromende student ergens de vier jaar voorafgaand aan de opleiding een supervisiecyclus van tien zittingen te hebben gevolgd bij een supervisor die is aangesloten bij de Landelijke Vereniging voor Supervisie en Coaching. Om in te kunnen stromen in fase 2b dienen studenten daarnaast te beschikken over een afgeronde opleiding op het gebied van supervisie en/of coaching, of een Voortgezette Opleiding Management bij de Hogeschool Rotterdam Transfergroep. Studenten kunnen vrijstelling krijgen voor vakken die ze eerder in een studie al gevolgd hebben op basis van een vergelijking. Aankomend cursisten kunnen ook gebruik maken van een EVC-centrum om hun competenties aan te tonen. In alle gevallen ligt de uiteindelijke beslissing over een instroomtraject of een vrijstelling bij de examencommissie. Dit is een aanscherping ten opzichte van de vorige visitatie, toen nog een grotere rol lag bij de instroomcoördinator. In het gesprek dat het panel heeft gevoerd met de examencommissie, gaf deze verder aan dat de toelatingseisen strenger zijn geworden ten opzichte van vroeger, en dat minder snel een vrijstelling op basis van EVC gegeven wordt. Uit het gesprek dat het panel heeft gevoerd met studenten en alumni blijkt dat een diversere instroom voor hen welkom zou zijn. Momenteel is er een grote instroom van studenten met een lerarenbeurs, en zijn er relatief weinig studenten uit bijvoorbeeld een sector als gezondheid. Daarnaast zijn er weinig studenten die zelf een leidinggevende functie hebben. Het panel is het eens met deze studenten dat meer balans op dit punt een toegevoegde waarde kan hebben, maar stelt ook vast dat de opleiding niet heel veel invloed heeft op wie zich wel en niet inschrijven.

Kwaliteit van het personeel

Bij de visitatie van 2011 werd door het panel het volgende geconstateerd:

“De opleiding heeft vier kerndocenten in dienst, die grotendeels inhoud geven aan de modulen en de leerlijnen. Zij geven les in alledrie de fasen. Daarnaast maakt de opleiding gebruik van twaalf vakdocenten. Zij geven ook les in alle fasen en zijn ondersteunend aan de inhoud van de leerlijnen. Er is een voorkeur voor docenten die werkzaam zijn in de beroepspraktijk, gezien de centrale plaats die de praktijk heeft in het curriculum. Docenten zijn naast hun docenttaak onder andere werkzaam als consulent, universitair docent, adviseur of begeleidingskundige en beschikken doorgaans ook over een eigen praktijk voor (bijvoorbeeld) supervisie, coaching of training. Alle docenten zijn ten minste opgeleid op bachelorniveau. Verder stelt de opleiding eisen aan docenten, afhankelijk van in welke fase van de opleiding ze les geven. De kerndocenten die in de eerste fase doceren voldoen aan de registratie-eisen van de beroepsvereniging LVSC/St!R, omdat zij zijn geregistreerd als docent supervisiekunde. De leersupervisors zijn ook geregistreerd bij de LVSC/St!R. Wanneer een docent supervisiekunde nog in opleiding is, wordt deze gedurende twee jaar begeleid door een opleider die geregistreerd is bij de LVSC. De leersupervisors die nog in opleiding zijn krijgen didactische scholing. De docenten die doceren in fase twee zijn allen erkend coach, supervisor of mediator. Twee docenten die lesgeven in fase twee hebben ze zelf een master Begeleidingkunde. De docenten die verbonden zijn aan de derde fase van de opleiding hebben allen een academische achtergrond, vijf zijn er gepromoveerd.

De opleiding moedigt activiteiten als het geven van lezingen, publiceren en symposiabezoek die bijdragen aan de professionalisering van het docentencorps aan. Verschillende docenten publiceren regelmatig. De verantwoordelijkheid om de eigen kennis op peil te houden ligt in de eerste instantie bij de docenten zelf. Voor docenten uit de eerste fase wordt leerbegeleiding aangeboden, voor docenten uit de tweede fase intervisie. Op de zogenaamde ‘kloosterdagen’, die jaarlijks gehouden worden, komen alle docenten bijeen die les geven in fase drie, om daar tot verdieping en inhoudelijke discussie te komen. De opleiding hecht waarde aan het verder ontwikkelen en onderzoeken van begeleidingskundige onderwerpen, daarom is in samenwerking met de Universiteit voor Humanistiek de mogelijkheid ontwikkeld om te promoveren. Momenteel zijn drie docenten, waarvan twee oudstudenten, hiermee bezig. De opleiding heeft de afgelopen jaren inspanningen gepleegd om het docententeam te verjongen. Dit is onder andere gebeurd door excellente afstudeerders te betrekken bij de uitvoering van het onderwijs.

Participatie is een belangrijk concept binnen de opleiding, wat de opleiding probeert om ook tot uitdrukking te laten komen in de wijze waarop studenten, docenten en programmaleiding met elkaar omgaan. In de lessen wordt een sfeer gecreëerd waarin docenten een onderzoekende houding vertonen en interesse hebben voor de ervaringen van studenten. Een participatieve, begeleidingskundige houding staat daarbij centraal en de afstand tot de student is klein. Er is veel aandacht vanuit de docenten voor de persoonlijke ontwikkeling van studenten.

In de digitale evaluaties die de opleiding houdt beoordelen studenten de kwaliteit van de docenten met een 8.8 gemiddeld (resultaat uit module-evaluaties tussen 2007-2010). In het effectonderzoek uit 2010 blijkt dat alumni eveneens tevreden zijn over de kwaliteit van de docenten. Docenten worden inspirerend bevonden, al geven enkelen van hen ook aan dat de didactische kwaliteit van enkele docenten omhoog kan en niet alle docenten even bekwaam zijn in het leggen van de link met de praktijk.”

Het panel stelt vast dat de bovenstaande beschrijving voor een groot deel nog steeds geldig is. Een verandering is dat de opleiding niet meer spreekt over kerndocenten, maar dat deze docenten samen de curriculumcommissie vormen (die is aangevuld met enkele andere docenten). Er is een docent met specifieke onderzoeksexpertise aan het team toegevoegd. Daarnaast valt de locatie Nijmegen nu ook onder de opleiding. Het onderwijs op deze locatie wordt voor een groot deel verzorgd door de docenten die ook het onderwijs verzorgen in Rotterdam. Er zijn vijf docenten die specifiek op locatie Nijmegen onderwijs geven. Drie van hen zijn opgeleid op masterniveau, één daarvan is gepromoveerd. Het panel heeft hun cv's bestudeerd en stelt vast dat hun opleiding en werkervaring relevant zijn voor de vakken die zij geven.

De studenten en alumni met wie het heeft gesproken waren erg positief over het docententeam, dat volgens hen met passie lesgeeft. Daarnaast vonden ze het positief dat kennis waar de docenten over beschikken zeer goed aansluit bij de vakken waarop ze worden ingezet. Ook over hun kennis van het werkveld zijn ze positief. Het panel heeft wel twijfels bij het vermogen van sommige docenten om een onderzoek/thesis adequaat te kunnen begeleiden. Op papier heeft de opleiding een aantal zaken geregeld, zo zijn er formulieren die de examencommissie gebruikt om examinatoren aan te wijzen. Hierin staat duidelijk en adequaat beschreven waar de examinatoren die het handelingsonderzoek uit fase 3 begeleiden en beoordelen aan moeten voldoen. Dit leidt er echter niet toe dat het handelingsonderzoek ook adequaat wordt begeleidt en beoordeeld (zie ook onder 'begeleiding' en verder bij standaard 3). De opleiding dient een steviger lijn voor het onderzoek op te bouwen met hulp van de recenter aangetrokken docenten; daarmee kan onderzoeksvaardigheid bij de docenten worden geborgd. Het panel stelt vast dat de opleiding hiertoe al stappen heeft gezet.

Kwaliteit van de opleidingsspecifieke voorzieningen

Bij de visitatie in 2011 kwam het panel tot de volgende bevindingen:

“De opleiding kent weinig opleidingsspecifieke voorzieningen. Gezien het karakter van de opleiding kan worden volstaan met ruimtes voor colleges, werkgroepen en groepswork. De huisvesting op locatie 'Museumpark' in het 'Visitor Centre' biedt die mogelijkheden. Het gebouw ligt tegen de locatie van het instituut ISO aan. Hierdoor kunnen studenten gemakkelijk gebruik maken van biblio- en mediatheek van het instituut. De opleiding maakt gebruik van de digitale leeromgeving Fronter. Studenten waar het auditteam mee gesproken heeft zijn mild kritisch over de voorzieningen, omdat de ruimtes soms aan de kleine kant zijn voor het aantal studenten en Fronter niet altijd tijdig de gewenste informatie biedt.”

Sindsdien hebben zich weinig wijzigingen voorgedaan. Een verbetering die de opleiding heeft ingezet is het geven van een extra instructie in het gebruik van Fronter voor alle docenten. Het beleid is ingevoerd om voortaan alle nieuwe docenten een soortgelijke instructie te geven.

Het onderwijs in Nijmegen wordt gegeven op de locatie HAN master programmes, aan de Berg en Dalseweg 181. Deze locatie is bij eerdere opleidingsvisaties uitgebreid bestudeerd, waarbij is vastgesteld dat de locatie, onderwijsruimten en de digitale voorzieningen adequaat zijn om dit type onderwijs te verzorgen. Een verschil ten opzichte van Rotterdam is dat studenten in Nijmegen niet werken met de digitale leeromgeving Fronter, maar in plaats daarvan met Scholar.

Hoe wordt de kwaliteit van de onderwijsleeromgeving gewaarborgd?

Bij de visitatie in 2011 deed het panel de volgende bevindingen:

“De opleiding borgt de kwaliteit van de onderwijsleeromgeving op verschillende manieren. Zo houdt een werkveldcommissie toezicht op de actualiteit van het programma en de aansluiting met het werkveld. De opleiding onderzoekt of de kwaliteit van de onderwijsleeromgeving voldoende is in de genoemde ‘stand van zaken’-bijeenkomsten, door het regelmatig houden van verschillende soorten studentevaluaties en door onderzoeken onder alumni, zoals het doelgroeponderzoek en het effectonderzoek. Op docentenvergaderingen en (vooral) de genoemde kloosterdagen vindt uitgebreid overleg plaats over de opleiding.”

Het panel heeft in de voorbereiding op de herbeoordeling een groot aantal stukken bestudeerd, onder andere notulen van bijeenkomsten van de werkveldcommissie, docentenvergaderingen en de projectgroep heraccreditatie die de opleiding heeft ingesteld. Het stelt vast dat de opleiding evident veel werk heeft gemaakt van het bespreken van de kwaliteit van de opleiding, onder andere naar aanleiding van de aanbevelingen bij de vorige visitatie. Hieruit zijn veel verbeteringen voortgekomen, waarvan in dit rapport menig voorbeeld staat (zie het overzicht hiervan onder de basisgegevens). Een ander voorbeeld is dat de opleiding het OER heeft geactualiseerd, waardoor onder andere het aantal EC dat genoemd wordt in het OER weer correspondeert met de werkelijkheid.

Daarnaast heeft de opleiding inmiddels ook beschikking over een opleidingscommissie. Het panel heeft een gesprek gehad met een vertegenwoordiger daarvan. Een voorbeeld van een punt waar de opleidingscommissie recent aandacht voor heeft gevraagd, is het gebruik van nieuwe media.

Overwegingen en conclusie

Het panel stelt vast dat de opleiding er in slaagt om een voldoende samenhangende leeromgeving te verzorgen. Het curriculum is een adequate vertaling van de eindkwalificaties, met de kanttekening dat de eindkwalificaties vrij ambitieus zijn voor een programma van 66 EC.

Het didactisch concept en de werkvormen zijn goed toegesneden op zowel dit type opleiding als op het type instromende student, dat al wat ouder is en over ruime werkervaring beschikt. De docenten hebben het benodigde opleidingsniveau en de benodigde kennis en werkervaring om de opleiding te verzorgen en zowel Rotterdam als Nijmegen beschikken over adequate voorzieningen.

Positief is dat de opleiding veel verbeteringen heeft doorgevoerd in de onderwijsleeromgeving. De onderzoekslijn is verbreed en het onderwijs wordt verzorgd door gepromoveerde docenten die zelf ervaring hebben met het doen van onderzoek, er is meer aandacht voor organisatie- en veranderekunde, de intakeprocedure is aangescherpt en het OER is geactualiseerd. Een ander positief punt is de studenttevredenheid over het docentencorps, dat kundig en enthousiasmerend gevonden wordt.

Het panel heeft echter ook kanttekeningen. De veranderingen die de opleiding heeft doorgevoerd zijn positief en waren noodzakelijk. Vanuit het oude curriculum is hard gewerkt om tegemoet te komen aan de aanbevelingen zoals die de vorige visitatie zijn gedaan. Niettemin zijn de veranderingen relatief kleinschalig, zeker wanneer gekeken wordt naar het aantal EC dat is aangepast. Het panel is zich er van bewust dat EC niet de enige maat is, bijvoorbeeld het aantrekken van een nieuwe docent op het gebied van onderzoek heeft ook positieve effecten. Een kanttekening betreft het afstudeeronderzoek. Het exemplarisch handelingsonderzoek lijkt nog steeds overwegend de enige onderzoeksvorm die gebruikt wordt voor de thesis en waar door de opleiding op wordt gestuurd in de laatste module onderzoek in fase 3. Hoewel het een voor deze beroepsrichting geschikte manier van onderzoek doen is, is de vorige visitatie reeds opgemerkt dat het een smalle basis is. Hierbij wil het panel wel de nuance aanbrengen dat het eerste cohort dat de volledige nieuwe onderzoeksleerlijn heeft doorlopen nog moet afstuderen. Gezien de stappen die de opleiding heeft gezet, zouden deze studenten beter in staat moeten zijn om een afgewogen keuze te maken over welke onderzoeksmethode ze inzetten om het probleem waarop ze afstuderen aan te grijpen. Het panel had gehoopt dat de opleiding inmiddels verder zou zijn dan momenteel het geval is (zie ook standaard 3), maar is erg benieuwd naar de ervaringen in de komende jaren.

Het panel is verbaasd over de mate waarin de opleiding in sommige gevallen heeft nagelaten om in de begeleiding van de theses aandacht te schenken aan in de ogen van het panel basale professionaliteitseisen op het gebied van taalvaardigheid, rapportage en definiëren van het onderzoek. Ook in het soort onderzoek dat de opleiding kiest dient onder andere een heldere probleemstelling het uitgangspunt te zijn en correct verwezen te worden naar literatuur, en een afgestudeerde master Begeleidingskunde moet simpelweg in staat zijn om in fatsoenlijk Nederlands een rapport te schrijven. Het panel vindt het onbegrijpelijk dat er docenten zijn die hier in de begeleiding van de theses niet op handelen. Tegelijkertijd stelt het panel vast dat deze zaken, hoewel aangestipt bij de vorige visitatie, toen niet hebben geleid tot een concrete aanbeveling. Daarom wil het panel deze omissie niet te zwaar laten meetellen in de beoordeling.

Al met al herkent het panel dat de onderwijsleeromgeving studenten in staat stelt om de eindkwalificaties te realiseren. De opleiding is op de goede weg, en ten opzichte van de vorige visitatie hebben wezenlijke verbeteringen plaatsgevonden die het eindniveau omhoog kunnen trekken, al is dat gezien de termijn waarop de hervisitatie plaats heeft gevonden nog niet volledig zichtbaar in de theses (zie standaard 3).

Het panel komt op basis van bovenstaande overwegingen tot het oordeel **voldoende**. Voor zover er verschillen zijn tussen de locaties Rotterdam en Nijmegen, leiden die niet tot een ander oordeel.

Standaard 3 Toetsing en gerealiseerde resultaten

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing en toont aan dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd.

Bevindingen

Systeem van toetsing

Het systeem van toetsing dat de opleiding hanteert staat beschreven in het toetsplan (2012). Hierin staat adequaat beschreven hoe de opleiding in de toetsing werkt aan competentiegerichte, beroepsgerichte, valide, betrouwbare en bruikbare toetsen. Er wordt gebruik gemaakt van verschillende toetsvormen, waaronder essays, evaluatieverslagen, presentaties, ervaringsonderzoek, praktijkopdrachten, kennistoetsen en portfoliogesprekken. Daarnaast sluiten studenten de opleiding af met een masterthesis. De toetsvormen sluiten zo goed mogelijk aan op de gebruikte werkvormen en zijn zo authentiek mogelijk. Het panel heeft een overzicht bestudeerd waarin voor iedere module beschreven staat aan welke eindkwalificaties wordt gewerkt en hoe deze getoetst worden, en stelt vast dat in alle drie de fases van de opleiding een grote diversiteit aan toetsvormen wordt gebruikt.

Bij de vorige visitatie heeft het toenmalige panel kritische opmerkingen gemaakt over de mate waarin de eindkwalificaties leidend waren bij de toetsing. Naar aanleiding van de aanpassingen die de opleiding heeft toegepast in de eindkwalificaties, zijn tevens nieuwe beoordelingscriteria opgesteld. Deze criteria vormen het uitgangspunt van de beoordelingsformulieren. Deze formulieren zijn besproken met de docenten, de toetscommissie (zie hieronder) en een extern deskundige. Het panel heeft de toetsformulieren en toetsen bestudeerd en stelt vast dat de opleiding beschikt over heldere toetsen, waarbij duidelijk een link gelegd wordt naar de eindkwalificaties. Deze bevinding geldt ook voor het beoordelingsformulier van de thesis. Hierbij merkt het panel wel op dat studenten bij de thesis op een groot aantal (dertig) criteria worden beoordeeld. Het vermoedt dat een dergelijk formulier er aan bijdraagt dat de beoordeling van de theses hoog uitvalt. Studenten scoren op elk van die dertig criteria wel 1 of 2 van de maximaal 6 punten, ook als iets niet of matig in orde is. Dat trekt het eindcijfer mogelijk omhoog. Voor een adequatere beoordeling zou het beter zijn om het aantal criteria terug te brengen, stelt het panel vast. Niettemin is de huidige situatie een grote verbetering ten opzichte van de

toetsystematiek zoals die beschreven is in het vorige visitatierapport. Andere verbeteringen die door de opleiding zijn doorgevoerd zijn onder andere dat het methodologisch concept van een thesis vooraf wordt getoetst door de lector, dat in de docentenvergaderingen beoordelingen van theses besproken worden wat bijdraagt aan de intersubjectiviteit en er meer afstemming plaatsvindt tussen de eerste en tweede beoordelaar.

De opleiding valt onder de verantwoordelijkheid van de instituutsbrede examencommissie van het Instituut Sociale Opleidingen. De examencommissie is eindverantwoordelijk voor de kwaliteit en de borging van de toetsing. Tijdens de vorige visitatie werden besluiten genomen door de voorzitter van de examencommissie, samen met één van de programmaleiders van Begeleidingskunde, die ook lid was van de examencommissie. Dit is door de opleiding aangepast, de programmaleiding maakt geen deel meer uit van de commissie. In 2012 heeft de examencommissie een toetscommissie opgericht. Deze bestaat uit twee docenten van de opleiding, die beschikken over toetsdeskundigheid. De toetscommissie analyseert en beoordeelt de kwaliteit van de afzonderlijke toetsen en rapporteert hierover aan de examencommissie, het management, de curriculumcommissie en de betrokken docenten. Daarnaast adviseert en ondersteunt de toetscommissie docenten bij het maken van toetsen en adviseert de commissie het management over toetsbeleid en deskundigheidsbevordering op het gebied van toetsbeleid. Het panel heeft uitgebreid gesproken met vertegenwoordigers van zowel toets- als examencommissie. In dit gesprek werd duidelijk dat de opleiding nog steeds veel werk maakt van het verbeteren van de beoordeling, bijvoorbeeld door het organiseren van intervisiesessies tussen docenten die theses beoordelen (zie hierboven).

Over het algemeen stelt het panel vast dat de opleiding nog moet wennen aan de vernieuwde beoordelingsmethodiek van de afstudeerwerken. De examencommissie beaamt in gesprek met het panel dat er nog verdere verfijning van de beoordelingsmethodiek en afstemming tussen docenten nodig is.

Realisatie van de beoogde eindkwalificaties

Bij de visitatie in 2011 deed het panel de volgende bevindingen:

“Studenten studeren af door het schrijven van een thesis, waarin ze moeten aantonen dat ze praktijkwetenschappelijk onderzoek kunnen doen op het terrein van de begeleidingskunde. Gedetailleerde informatie waar de thesis aan moet voldoen staat in de studiegids en op Fronter. Er zijn thesisc groepen waarin vier studenten hun theses bespreken met elkaar en een docent-begeleider. De outline van de thesis, de thesis zelf en de presentatie worden allen beoordeeld: voordat een student met de thesis mag beginnen moet de outline zijn goedgekeurd.”

De thesis wordt beoordeeld door twee docenten. De eerste docent is tevens procesbegeleider. Deze beoordeelt het totaalplaatje van product en proces. De tweede beoordelaar beoordeelt alleen het eindproduct. De opleiding heeft ten opzichte van 2011 een aantal zaken gewijzigd, omdat bij de vorige visitatie het eindniveau onvoldoende werd

bevonden. Een aantal maatregelen zijn eerder in dit rapport al aan de orde gekomen, zoals de extra aandacht voor onderzoek in het curriculum en het in de beoordeling meer uitgaan van de te realiseren eindkwalificaties. Daarnaast beginnen studenten vroeger met het afstudeeronderzoek; al in de module Onderzoek in de derde fase wordt gewerkt aan de voorbereiding van de thesis. Het aantal woorden van de thesis is naar beneden bijgesteld en dient te liggen tussen de 12000 en 15000. Er is een extra beoordeling van het onderzoeksvoorstel toegevoegd, voorafgaand aan de start van het onderzoek, en een conceptversie van de thesis wordt beoordeeld door de lector. Indien er twijfel is bij de beoordelende docenten, legt de opleiding een thesis voor aan externe, een gepromoveerd bedrijfskundige die werkzaam is bij de Rotterdam School of Management.

Het panel heeft zelf een vijftiental afstudeerproducten bestudeerd. Het gaat om vier theses uit Nijmegen, van de enige afstudeerders daar die volgens de nieuwe eindkwalificaties zijn afgestudeerd. Daarnaast heeft het panel elf theses uit Rotterdam bestudeerd, die zijn geselecteerd conform de afspraken tussen NQA en de NVAO. De studenten die deze afstudeeropdrachten hebben gemaakt, hebben niet het volledige nieuwe curriculum doorlopen. Zij waren bezig in de tweede fase toen de wijzigingen werden doorgevoerd. De opleiding heeft hun wel extra lessen onderzoek gegeven. De theses zijn door de opleiding beoordeeld van net voldoende tot zeer goed. Het panel is in zijn beoordeling uitgegaan van zowel de eigen eindkwalificaties van de opleiding, als van de internationale beschrijving van het masterniveau, de Dublin descriptor.

Het panel heeft een aantal kritische kanttekeningen bij het eindniveau van de theses, die gelden over de volle breedte van wat het panel heeft gezien. Ten eerste zijn net als ten tijde van de vorige visitatie alle onderzoeken exemplarisch handelingsonderzoek, zonder dat die keuze goed is beargumenteerd door de student. Dit handelingsonderzoek bestaat uit drie fases, een themafase, een kristallisatiefase en de exemplarische fase. Het is net als bij de vorige visitatie zo dat de derde fase van het exemplarisch handelingsonderzoek, de exemplarische fase, zelden tot nooit wordt afgerond. Dat vindt het panel jammer, omdat juist deze fase van het handelingsonderzoek de objectiverende fase is en bovendien een belangrijk aspect van het gehele onderzoek vormt, waarmee ontwikkelingen in de desbetreffende context kunnen worden geborgd. Deze fase zou een *conditio sine qua non* moeten zijn omdat pas hier de effectiviteit van deze benadering ten volle tot zijn recht kan komen. In de 'checklist methodologische uitgangspunten thesis' van de opleiding staat ook expliciet vermeld dat een student idealiter toekomt aan deze fase van het onderzoek, maar dat wanneer dit niet mogelijk is door bijvoorbeeld tijdgebrek, een student kan volstaan met beschrijven hoe het proces er verder uitziet en hoe een exemplaar er uit kan gaan zien. Het panel is hierover het gesprek aangegaan met de opleiding. Deze geeft aan dat er inderdaad geen sprake is van een groot 'exemplaar' op het einde van het onderzoek, maar dat gedurende het – in zijn aard cyclische – onderzoek verschillende kleine exemplaren zichtbaar worden.

Een algemeen kritiekpunt is dat in weinig theses de verschillende facetten van het organisatieniveau aan bod komen, en de nadruk vaak ligt op het niveau van het individu en de professionele samenwerking. In het gesprek met de opleiding kwam naar voren dat er momenteel meer aandacht is voor het organisatieniveau dan in de afgelopen jaren.

Daarnaast gaf de opleiding te kennen dat er inmiddels wel een aantal theses zijn waarin duidelijk is gekozen voor een andere onderzoeksvorm dan het exemplarisch handelingsonderzoek, en waarbij meer aandacht te zien is voor het organisatieniveau, maar dat deze buiten de steekproef zijn gevallen. Vormen van onderzoek die gebruikt zijn in deze theses zijn (aspecten van) action research, de responsieve methode en de narratieve benadering, stelt de opleiding.

Het panel stelt verder vast dat er een grotere stimulans zou kunnen zijn om onderzoek te doen buiten de eigen werkorganisatie, al hoeft dit niet per se het afstudeeronderzoek te zijn. Tot slot is het panel kritisch dat er weinig aandacht is bij studenten voor de onderzoeksopzet: het beschrijven van het probleem, het zoeken van de onderzoeksmethode die daar bij past, en het in de conclusie teruggrijpen op het theoretisch kader en de methodologische uitgangspunten. Het panel is zich bewust van het feit dat handelingsonderzoek zich gaande het onderzoek ontwikkelt in een vooraf zelden kenbare richting. Juist vanwege dat karakter beveelt het panel aan om extra aandacht te geven aan een helder opzet en beginfase en veel nadrukkelijker aandacht geeft aan de conclusies en discussie. Dit sluit aan bij de opmerkingen zoals gemaakt in standaard 2. In het gesprek met docenten kwam naar voren dat de opleiding hier aan werkt. Docenten geven aan dat de koppeling tussen theorie en praktijk al beter gemaakt wordt dan in voorgaande jaren.

Het panel signaleert ook een aantal positieve zaken. In de gesprekken met onder andere werkveld en alumni heeft het panel uitgebreid aandacht geschonken aan de mate waarin afgestudeerden in staat zijn om op een hoog niveau begeleiding te bieden in complexe situaties. Uit de gevoerde gesprekken blijkt dat dit al regelmatig het geval is en dat begeleidingskundigen hun waarde bewijzen in de praktijk, waar ze succesvolle interventies uitvoeren. Een voorbeeld is een begeleidingskundige die waardevolle ondersteuning heeft geboden bij een internetbedrijf dat zich in een transitiefase bevond van klein naar middelgroot bedrijf (en te maken kreeg met de daarbij behorende problemen). In de meeste theses signaleert het panel dat er in de desbetreffende organisatie processen van verbeterde communicatie, verhoogde reflectie en aangescherpt zelfbeeld ontstaan als gevolg van de interventies van de begeleidingskundigen in opleiding. Dit vraagt natuurlijk goede borging, maar gezien de beperkte invloed die een afstudeeronderzoek in haar aard kan hebben, zijn dit beloftevolle resultaten. Daarnaast heeft het panel een hoop positieve zaken gezien in het curriculum die gerelateerd zijn aan het eindniveau, waar helaas nog niet het effect ten volle terug te zien is bij de afstudeerwerken. Het is zeer aannemelijk dat de extra aandacht voor organisatie- en veranderkunde, voor onderzoek en voor de verantwoording van methodieken een positief effect gaat hebben op de scripties die nog gaan komen (zie standaard 2). Daarvoor komt deze visitatie echter te vroeg.

Deze positieve punten kunnen niet voorkomen dat het panel kritisch is op het gerealiseerde eindniveau. Het panel heeft enkele erg goede theses gezien, waarbij de student een goede opbouw van het onderzoek heeft, laat zien een integrale verandering teweeg te brengen op meerdere niveaus, met aandacht voor het beleid en de context van de organisatie en een sterke reflectie op de eigen rol. Dergelijke theses zijn echter niet de regel. Binnen het panel is veel discussie geweest over hoe hoog de lat nou eigenlijk ligt en waar studenten aan moeten voldoen. Dit is geen eenvoudige afstreepoefening; er zijn geen vergelijkbare

opleidingen en de aard van het onderzoek is complex. Het panel moet het feitelijk doen met haar eigen ervaringsdeskundigheid in het doen van onderzoek, het werken in gelaagde contexten en in staat zijn door de soms poëtische kleuren van de theses heen te kijken. Uiteindelijk heeft het panel consensus bereikt dat de meeste theses van voldoende niveau zijn en dat er voldoende garanties zijn dat het niveau in de nabije toekomst nog beduidend gaat stijgen. Het niveau blijkt, ondanks onderzoeksmatige kanttekeningen, uit het functioneren van de begeleidingskundigen in de beroepspraktijk, waar ze interventies kunnen plegen in complexe situaties. De garanties bestaan onder andere uit de wijzigingen die zijn doorgevoerd in het curriculum en de extra aandacht voor onderzoek daarin, maar die de huidige lichting afstudeerders, waar het panel de werkstukken van heeft bestudeerd, nog niet heeft doorlopen. Dit is een belangrijke nuance in de kritische beschouwing van het panel. Enkele werkstukken liggen echter op het randje van voldoende en onvoldoende, zelfs wanneer het panel de lat relatief laag legt. Twee werkstukken zijn naar mening van het panel duidelijk onvoldoende. Het gaat om werkstukken die te lijden hebben aan dezelfde tekortkomingen waar vrijwel alle eindwerkstukken mee te maken hebben, maar waarbij daarnaast ook nog sprake is van zeer slecht taalgebruik (onder andere spelling en grammatica), er ongefundeerde aannames worden gedaan bij aanvang van het onderzoek, er geen duidelijke probleemstelling en conclusie is en het niet duidelijk is of de oplossing waar het onderzoek bij uitkomt gedragen wordt of aanvaard wordt door de organisatie. Het panel heeft hier over gesproken met de begeleidende docenten. Hierbij kwam naar voren dat één van de studenten te maken had met problematische situaties in de persoonlijke sfeer, waardoor de kwaliteiten van de student minder goed naar voren zijn gekomen. In het geval van de andere scriptie werd aangegeven dat het een succesvolle interventie was, waarbij een kristallisatiepunt bereikt werd en een discussie in de betreffende organisatie is verdiept.

Het panel neemt genoegen met deze verklaringen en kan er voor een deel in meegaan dat het belangrijkste onderdeel van de praktijkwetenschap begeleidingskunde is om succesvolle interventies uit te voeren. Het gaat hier immers om een hbo-master en geen wetenschappelijke master, die is gericht op het opleiden van onderzoekers. Dat ontslaat deze masteropleiding echter niet van de plicht om studenten ook te begeleiden bij het inzetten van de juiste theorie en het kritisch zijn of de door studenten gehanteerde uitgangspunten wel juist zijn. Ook voor een begeleidingskundige is het bijvoorbeeld van belang dat de aannames die hij of zij doet aan het begin van een onderzoek, zijn getoetst en onderbouwd. Een begeleidingskundige die uitgaat van verkeerde aannames aan het begin van een begeleidingstraject, kan zelfs eerder een negatieve dan een positieve bijdrage leveren aan een proces. Het panel blijft dan ook bij de negatieve oordelen over twee theses. De extern deskundige, die de opleiding raadpleegt in het geval van twijfel, was overigens wel van mening was dat de theses die door deze deskundige bestudeerd zijn aan de maat waren.

Naar aanleiding van de bevindingen bij de bestudeerde eindwerkstukken heeft het panel overwogen om, conform de NVAO-procedure, nog tien extra eindwerkstukken op te vragen. Het heeft hiervoor niet gekozen. Er zou dan automatisch geput moeten worden uit werken van studenten uit een vorig cohort, die nog minder van het nieuwe curriculum hebben meegekregen en logischerwijs minder ver zouden zijn op het gebied van

onderzoeksvaardigheden dan de studenten van wie het panel nu de theses heeft gezien. Hiermee zou geen recht gedaan worden aan de positieve veranderingen die zijn ingezet door de opleiding. Aangezien veel kritiekpunten die het panel heeft over de volle breedte van de eindwerkstukken lopen, verwacht het panel ook niet dat het beeld dat het panel heeft verandert door de bestudering van nog meer werkstukken.

Overwegingen en conclusie

De opleiding heeft grote verbeteringen doorgevoerd in het systeem van toetsing. Er is onder andere een toetscommissie aangesteld, is externe expertise geraadpleegd en er zijn toetscriteria opgesteld die duidelijk herleidbaar zijn naar de competenties. Een kanttekening is nog de beoordeling van de theses en het thesisbeoordelingsformulier, hier heeft de opleiding nog stappen te zetten. Dat doet echter niets af aan het feit dat de opleiding duidelijk grote stappen in de goede richting heeft gezet bij het beoordelen van studenten en van beroepsproducten die een vraagstuk behandelen van voldoende complexiteit.

Het panel stelt vast dat wat betreft het gerealiseerde eindniveau de opleiding over het algemeen de lat wel wat hoger zou mogen leggen. De opleiding denkt mogelijk te licht over de uitvoering van de exemplarische fase van het handelingsonderzoek. Daarnaast dient de opleiding écht meer aandacht te besteden aan onderzoeksopzet, verantwoording, methodologie, taal (inclusief spelling en grammatica) en de rapportage. Het eindniveau dat de opleiding nu aflevert is over het algemeen net voldoende, kent een enkele uitschieter naar boven, maar ook naar beneden.

Tegelijkertijd constateert het panel óók dat de complexiteit van de situaties waarin studenten begeleiding bieden duidelijk het bachelorniveau overstijgen. Daarnaast leidt het onderzoek van studenten tot nuttige en in de praktijk succesvolle interventies, zoals blijkt uit de gesprekken die het panel heeft gevoerd met het werkveld.

Formeel zou het panel tot een oordeel van 'onvoldoende' moeten komen, op basis van de eis van de NVAO dat niet meer dan 10% van de eindwerkstukken onterecht door de opleiding beoordeeld mag zijn met een voldoende. Het panel heeft echter grote moeite met die norm in deze situatie en wel om de volgende redenen.

Het panel vraagt zich achteraf af of een herstelperiode van één jaar in dit geval niet onrealistisch is geweest, gezien de problemen die geconstateerd zijn door het vorige visitatiepanel. De conclusie in 2011 was dat het eindniveau niet in orde was, maar dat de basis hiervan al lag bij het beroepsprofiel en de daaruit voortvloeiende eindkwalificaties. De opleiding is (terecht) daar, aan de voorkant van de opleiding, begonnen met het herstel, door een nieuw beroepsprofiel en nieuwe competentieset vast te stellen. Maar het vergt tijd voordat de gevolgen van deze wijzigingen zijn doorgevoerd in het curriculum, en vervolgens naar de resultaten. Voor een deel is het wel al zichtbaar dat de vernieuwingen al een positief effect hebben. Het is daarnaast belangrijk op te merken dat de studenten van wie het panel de eindwerkstukken heeft gezien, niet het volledige nieuwe curriculum hebben doorlopen.

Het ligt in de rede dat de eerste lichting studenten die dat wel heeft, beter presteert op het gebied van onderzoek doen en aandacht hebben voor de bredere (organisatorische) context waarin een begeleidingstraject zich afspeelt. Dit is een reden voor het panel om mild en verwachtingsvol te oordelen. Daarnaast is het vele, harde werk dat de opleiding gedaan heeft een reden om vertrouwen te hebben dat ze in staat is om verbeterbeleid te voeren in deze opleiding die vernieuwend is en een complex beroepsveld adresseert. Het panel beveelt aan dat de opleiding wat strenger gaat zijn, zowel naar studenten als naar zichzelf.

Het panel komt op basis van bovenstaande overwegingen tot het oordeel **voldoende**. Het panel doet daarbij wel de aanbeveling dat te zijner tijd een steekproef wordt genomen ten aanzien van het gerealiseerde eindniveau, bij de eerste lichting studenten die het volledige nieuwe curriculum heeft doorlopen.

Aanbevelingen vorige visitatie

*Hier is beschreven welke aanbevelingen aan de opleiding zijn gedaan door het panel dat in 2011 de visitatie heeft uitgevoerd. Achter iedere aanbeveling is in **bold** aangegeven of de opleiding de aanbeveling heeft uitgevoerd en wat er mee gedaan is, en hoe het nieuwe visitatiepanel dit weegt.*

Standaard 1

- De opleiding kan de 'niche' waar de opleiding zich in bevindt beter definiëren en kiezen voor een helderder profiel. Vervolgens dient de opleiding de eindkwalificaties te herzien en te versmallen.

Gedaan. De opleiding heeft hier uitgebreid werk van gemaakt, er is een nieuw beroepsprofiel opgesteld en het aantal eindkwalificaties is teruggebracht van 23 naar 10.

Standaard 2

- Momenteel komen studenten alleen in aanraking met handelingsonderzoek, en dan ook nog één specifieke soort handelingsonderzoek. De opleiding zou de inhoud van de onderzoekslijn aan moeten passen, zodat studenten kennis kunnen nemen van en ervaring opdoen met een breder palet aan (kwantitatieve en kwalitatieve) onderzoeksmethoden.

Gedaan. De opleiding heeft hier gekozen voor uitbreiding van de kwalitatieve onderzoeksmethoden, wat volgens het visitatiepanel een legitieme keuze is. Er is een onderzoeksleerlijn opgestart die door alle drie de fasen van de opleiding loopt.

- De opleiding zou docenten die zelf geen ervaring hebben met handelingsonderzoek geen handelingsonderzoek moeten laten begeleiden. Dit geldt wat het panel betreft in ieder geval voor de hoofdbegeleider.

Dit is gedaan. Daarnaast wordt het onderzoek in het curriculum gedoceerd door docenten die zelf ervaring hebben met het type onderzoek dat studenten wordt aangeleerd.

- Bij toekomstige vacatures doet de opleiding er goed aan om ook docenten aan te trekken met een andere 'kleur' ten opzichte van het huidige docentenkorps.

Dit is gedaan, onder andere door het aantrekken van een universitair hoofddocent van de Erasmus Universiteit, die zich richt op organisatie- en veranderingkunde. Hierdoor komen de 'harde' en 'zachte' kanten van Begeleidingskunde beter in balans.

- In verband met de hoge studielast en het geringe aantal EC dat voor de verkorte route staat, zou de opleiding moeten overwegen het aantal EC uit te breiden.

De instroomprocedure om in te mogen stromen in het verkorte programma is aangescherpt. Dat is een andere oplossing dan gesuggereerd bij de vorige visitatie, maar eveneens een legitieme oplossing.

- De opleiding dient het OER aan te passen zodat de studielast die daar in vermeld staat (nu nog 62 EC) overeenkomt met de studielast die is vastgesteld bij de curriculumherziening vorig jaar (66,3).

Gedaan.

Standaard 3

- In het kader van de onafhankelijkheid dient de opleiding de samenstelling van de examencommissie aan te passen, zodat er geen programmaleiders meer in opgenomen zijn.
Gedaan
- De opleiding zou bij de toetsing meer rekening moeten houden met het al dan niet realiseren van de eindkwalificaties. Bij sommige modules, vooral het portfolio, gebeurt dit al in voldoende mate, maar dit zou bij alle modules het geval moeten zijn. De opleiding zou duidelijk voor iedere competentie vast moeten leggen waar in het programma getoetst wordt of studenten er aan voldoen en hoe deze toetsing in zijn werk gaat. In de beoordeling van de eindkwalificaties zouden de Dublin descriptoren het referentiepunt moeten zijn. **Grondig gedaan, door de beoordelingscriteria direct af te leiden van de eindkwalificaties.**
- Docenten zouden op een eenduidige wijze om moeten gaan met beoordelingsformulieren, ten behoeve van de vergelijkbaarheid van beoordelingen. **Gedaan. De nieuwe beoordelingsformulieren dragen bij aan een eenduidig invullen daarvan.**
- In het kader van de borging zou de feedback die docenten geven schriftelijk vastgelegd moeten worden en niet, zoals nu soms het geval is, slechts mondeling of per email gegeven moeten worden. Het beoordelingsformulier is hier een geschikte plek voor. **Gedaan**
- Het aantal EC en de beschikbare tijd die staan voor de thesis staat zijn aan de lage kant. **Gedaan, door enerzijds het minimale aantal woorden te beperken, waardoor studenten meer kunnen focussen, en anderzijds door de onderzoeksopzet al naar voren te halen naar de module onderzoek in fase 3.**

Het panel merkt verder op dat de opleiding ook zaken adequaat heeft aangepakt die niet expliciet in de aanbevelingen stonden, maar waar in het rapport wel kanttekeningen bij gemaakt zijn. Voorbeelden hiervan zijn de extra aandacht voor het gebruik van de digitale leeromgeving Fronter door docenten en de invoering van de module organisatie- en veranderekunde.

3 Eindoordeel over de opleiding

Oordelen op de standaarden

Het visitatiepanel komt tot de volgende oordelen op de standaarden:

Standaard	Oordeel
1 Beoogde eindkwalificaties	Voldoende
2 Onderwijsleeromgeving	Voldoende
3 Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties	Voldoende

Overwegingen en conclusie

De opleiding heeft bij deze herbeoordeling laten zien dat er heel hard is gewerkt aan de verbetering van de onderwijskwaliteit. Op alle drie de standaarden zijn grote stappen gezet. De opleiding is er nog niet, maar nog niet alle veranderingen die zijn ingezet hebben de kans gehad om door te werken naar het eindniveau. Het panel heeft er vertrouwen in dat als de opleiding doorgaat op de ingeslagen weg, het eindniveau verder verhoogd kan worden.

De opleiding scoort op alle standaarden het oordeel 'voldoende', al is dat op de laatste standaard met enig voorbehoud. Hiermee heeft de opleiding aangetoond te voldoen aan de vereiste basiskwaliteit. Conform de beslisregels van de NVAO komt het panel tot het volgende eindoordeel:

Het visitatiepanel beoordeelt de kwaliteit van de bestaande hbo-masteropleiding van Hogeschool Rotterdam als **voldoende**.

4 Aanbevelingen

Standaard 1

- De opleiding heeft na de vorige visitatie nieuwe eindkwalificaties vastgesteld. Deze zijn adequaat en tegelijkertijd nog steeds tamelijk breed. Het panel beveelt aan de haalbaarheid van deze eindkwalificaties nadrukkelijk doel van eigen onderzoek te laten zijn en waar mogelijk het aantal kwalificaties verder te beperken. Het lijkt aangewezen de scope van de praktijkbegeleider te beperken tot not-for-profit-organisaties en de nadruk te leggen op het niveau van het individu en het professionele teamwerk waarbij de organisatie alleen nog als context wordt opgenomen.

Standaard 2

- De opleiding heeft ten opzichte van de vorige visitatie een aantal goede veranderingen doorgevoerd in het curriculum. Het panel adviseert de opleiding verdere aanpassingen in het curriculum door te voeren en verder buiten de kaders te durven denken.
- Er is een groot verschil tussen onderzoek doen in de eigen organisatie en in een andere organisatie. De opleiding zou dienen te borgen dat studenten onderzoek kunnen doen in beide situaties. Dit hoeft niet per se het onderzoek in fase 3 te zijn, maar kan ook bij het onderzoek in fase 1 of 2, zo lang een student maar beide situaties tegenkomt in de studie.
- Het panel doet de opleiding de dringende aanbeveling om op zeer korte termijn aandacht te gaan schenken in de begeleiding van theses (en in de beoordeling daarvan) aan basale eisen op het gebied van taalvaardigheid en (onderzoeks)rapportage (waaronder het gebruiken van correct Nederlands, het duidelijk beschrijven van wat onderzocht gaat worden, correct verwijzen naar literatuur, het uitleggen van afkortingen, et cetera). Hiertoe in staat zijn is integraal onderdeel van het masterniveau. Dit zijn geen grote, moeilijke wijzigingen die in korte tijd doorgevoerd kunnen worden. Docenten die hier geen aandacht aan besteden zouden geen masterscripties moeten mogen begeleiden. Ook kan de opleiding meer aandacht aan de hier genoemde vaardigheden schenken in de modules onderzoek.
- Het panel adviseert de examencommissie en het management van de opleiding om er streng op toe te zien dat bovenstaande ook daadwerkelijk gebeurt.

Standaard 3

- De beoordelingsformulieren die de opleiding heeft opgesteld zijn een positieve verandering. Het panel adviseert de opleiding om bij het beoordelingsformulier voor de thesis gebruik te maken van minder criteria. Hierdoor kan meer focus komen te liggen op de zaken die er echt toe doen, en is er geen risico dat beoordelingen artificieel hoog uitvallen omdat studenten bij ieder criterium wel een paar punten scoren.

- De opleiding zou het gebruik van meer soorten onderzoek dan enkel exemplarisch handelingsonderzoek moeten faciliteren. Studenten zouden de keuze van hun onderzoeksmethode moeten verantwoorden bij aanvang van hun thesis. In de huidige situatie is het handelingsonderzoek te veel een 'standaard format' en te weinig beredeneerd. Het panel is zich er van bewust dat de opleiding hier aan werkt, maar het resultaat daarvan was op het moment van de visitatie nog niet zichtbaar.
- Wanneer studenten kiezen voor exemplarisch handelingsonderzoek, zouden ze het af moeten kunnen ronden, tot en met de exemplarische fase. Deze fase gaat juist over de objectivering, wat zeer wezenlijk is voor een masteropleiding. Deze fase is evenzeer essentieel in het praktische adviseringswerk. Als de opleiding er niet aan toekomt gegeven het huidige aantal EC en per se vast wil houden aan dit type handelingsonderzoek als mogelijke onderzoeksmethode, dan dient het aantal EC dat voor het afstuderen staat vergroot te worden.
- Aansluitend bij de aanbeveling die is gemaakt in standaard 2 dienen de theses te worden verbeterd op de daar genoemde punten. Theses zouden moeten beginnen vanuit een duidelijke probleemstelling die in de conclusie onderbouwd beantwoord wordt. Daarnaast zou in de conclusie van de theses meer moeten worden teruggegrepen op de methodologische uitgangspunten en het theoretisch kader (meta-perspectief).

5 Bijlagen

Bijlage 1: Eindkwalificaties van de opleiding

Een begeleidingskundige:

1. Kan zelfstandig coachen of supervisie bieden.
2. Kan een complex begeleidingstraject inzetten voor een organisatie, groep of individu.
3. Kan ter ondersteuning van de eigen beroepspraktijk een vorm van praktijkwetenschappelijk onderzoek inzetten en verantwoorden.
4. Kan maatschappelijke en organisatorische ontwikkelingen verbinden aan eigen begeleidingskundige praktijken en (internationale) begeleidingskundige theorieën.
5. Kan begeleidingsprocessen afstemmen op wisselende contexten en kan zich daarbinnen bewegen.
6. Kan in de beroepspraktijk aspecten van betekenisgeving (ethiek, normatieve professionalisering, cultuursensitiviteit en levende verhalen) onderkennen en hanteren.
7. Kan in dialoog situaties creëren waarmee nieuwe praktijken en gedragsveranderingen ontstaan.
8. Kan onderwerpen op de agenda van een organisatie zetten, die eerder onbekend of onbenoemd waren.
9. Kan kennis, motieven en overwegingen duidelijk presenteren aan opdrachtgevers, aan de betrokkenen in de begeleidingspraktijk en aan collega-begeleidingskundigen.
10. Kan reflecteren op het eigen handelen en dit verwoorden, verbeelden en verantwoorden.

Bijlage 2: Overzicht opleidingsprogramma

Fase 1	EC	Fase 2	EC	Fase 3	EC
Professioneel Handelen	7	<i>Coaching (doorstromers)</i>	(3)	Professioneel handelen	3
Leersupervisie	4	<i>Visies/ ervaringsonderzoek (instromers)</i>	(3)	Begeleidingskunde	3
Visies	4			Portfolio	2
Onderzoek	1	Onderzoek	1	Onderzoek	3
Organisatiekunde	1	Organisatie- en Veranderkunde	1	Organisatie ethiek	2
Interculturele communicatie	1	Teamontwikkeling	1	Diversiteit	1
Ethiek en zingeving	1	Werkbegeleiding / consultatie / intervisie	1	Werkplaats	1
Werkstuk / ervaringsonderzoek / begeleiding / presentatie	4	Begeleidingskundige praktijkopdracht	4	Veranderkunde	2
Reflectie op lichamelijkeheid	1				
Portfolio en gesprek	2	Portfolio en gesprek	1	Thesis	11
TOTAAL 66 EC	26		12		28

Bijlage 3: Deskundigheden leden visitatiepanel en secretaris

De heer Ir. F.E. van der Mijn, voorzitter

De heer Van der Mijn is ingezet vanwege zijn werkvelddeskundigheid op het gebied van begeleidingskunde. Bovendien heeft de heer Van der Mijn onderwijservaring; hij verzorgt opleidingen op het gebied van begeleidingskunde. Voor deze visitatie heeft de heer Van der Mijn onze handleiding voor panelleden ontvangen en in een voorbereidende vergadering is hij aanvullend geïnstrueerd over het proces van visitatie en accreditatie in het hoger onderwijs en over de werkwijze van NQA.

Opleiding:

2000 – 2001 Beroepsopleiding tot Loopbaanadviseur (Hoogendijk)
1999 – 2001 Koordirectie (UNISONO)
1981 – 1988 Biologie, Medische en Culturele Antropologie en Boshuishoudkunde -
Landbouwuniversiteit Wageningen

Werkervaring:

2012 – heden Programmacoördinator master Loopbaankunde – Open Universiteit
2011 – heden Docent master Loopbaankunde – Open Universiteit
2009 – heden Eigenaar Aurorus Coaching en Opleiding
Hoofdredacteur vakblad LoopbaanVisie
Gastdocent specialisatie Loopbaanbegeleiding – Europees Instituut
2009 – 2012 Consulent/trainer en medeoprichter Van Ede Academie bij Van Ede & partners
2001 – 2009 Manager professionalisering en opleider bij Adviesbureau Hoogendijk
1999 – 2000 Coach en trainer bij Adviesbureau Schnitker en Voortman
1994 – 1998 Programmamanager/secretaris wetenschappelijke samenwerking Nederland-
Indonesië bij de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen
1990 – 1992 Projectleider Wetland programma Asian Wetland Bureau Indonesië
1989 – 1990 Consultant-onderzoeker Inspectiedienst Ministerie DGIS

Overig:

Diverse nevenfuncties (gehad), w.o.

- (toetsend) mentor bij het CMI voor de accreditatie van loopbaanprofessionals
- lid redactie diverse vakbladen in de begeleidingskunde
- lid adviesraad master L&D Pro Education
- lid opleidingenoverleg Stichting Coach!
- lid Adviesraad Life University
- voorzitter redactie en adviesraad LoopbaanVisie
- voorzitter Stichting AmateurKoren Gelderland

De heer prof.dr. R.P. Hortulanus

De heer Hortulanus is ingezet vanwege zijn deskundigheid op het gebied van sociale interventie voor beroepsprofessionals. Hij is gespecialiseerd in welzijnsvraagstukken en vraagstukken op het terrein van de woon- en leefomgeving. Hij publiceerde onder andere over woonstijlen, stedelijk beheer, welzijnsbeleving, lokaal sociaal beleid, maatschappelijke integratie van allochtonen en autochtonen en sociaal isolement. Bovendien heeft de heer Hortulanus onderwijservaring als hoogleraar “sociale interventies en lokaal sociaal beleid” bij de Universiteit voor Humanistiek.

Voor deze visitatie heeft de heer Hortulanus onze handleiding voor panelleden ontvangen en in een voorbereidende vergadering is hij aanvullend geïnstrueerd over het proces van visitatie en accreditatie in het hoger onderwijs en over de werkwijze van NQA.

Opleiding:

- 1995 Phd.: Neighbourhoods: residents and managers in neighbourhoods with divergent reputations
1969 M.A.: Social and Cultural Sciences, Urban Sociology, Social Research (cum laude)

Werkervaring

- 2007-2011 Professor Social Interventions and Local Social Policy. University for Humanistics
2006-2011 Director LESI (National Center of Excellence in Social intervention)
1989-2005 Lecturer at the Department of Interdisciplinary Social Science Utrecht University
1975-1990 Lecturer Department of Urban Sociology Utrecht University
1973-1975 Lecturer Department of Planning and Policy Utrecht University
1969-1973 Lecturer Department of Research Methods and Statistics Utrecht University
1967-1969 Student-assistant in Research Methods and Statistics Utrecht University

Nevenfuncties.:

- Member: Research School CERES
Member: Research School AWSB
Secretary-general GS-group Built Environment Housing and Urban Research
Reviewer grants NOW (Netherlands Organization for Scientific Research)
Chief-editor book series The Social Debate
Editor scientific journal Social Intervention

De heer prof. dr. em. J. van de Kerckhove

De heer Van de Kerckhove is ingezet vanwege zijn deskundigheid op het gebied van Organisatieontwikkeling, Begeleidingskunde en Coaching. De heer Van de Kerckhove is coördinator bij Kernkracht, een organisatie in België die gericht is op het promoten van een nieuwe werkzame visie inzake persoonlijk leiderschap en organisatieontwikkeling. Tot 2005 was hij directeur van het Universitair Opleidingsinstituut LUCINA, het Leuvens Universitair Centrum voor Interdisciplinaire Navorming in Arbeidssituaties. De heer Van de Kerckhove heeft vele publicaties op zijn naam staan. Voor deze visitatie heeft de heer Van de Kerckhove onze handleiding voor panelleden ontvangen en in een voorbereidende vergadering is hij aanvullend geïnstrueerd over het proces van visitatie en accreditatie in het hoger onderwijs en over de werkwijze van NQA.

Opleiding:

- 1970-1978 Doctor in de Sociale Wetenschappen
1963-1968 Licentiaat Sociologie

Werkervaring:

- 2005-heden Coördinator - Kernkracht
1989-2005 Directeur - Universitair Opleidingsinstituut Lucina
1987-2010 Professor Welzijnsbeleid en Organisatieontwikkeling – KU Leuven
1984-1988 Verantwoordelijke project samenwerking Nederland - Open Universiteit Vlaanderen
1968-1984 Projectleider onderzoek Arbeidsomstandigheden - Hoger Instituut voor de Arbeid

Publicaties:

Zie zijn website: <http://www.kernkracht.be/r/Publicaties-en-teksten-Johan-Van-de-Kerckhove.htm>

Mevrouw C.M.F. Bomhof MOC

Mevrouw Carry Bomhof is ingezet als studentlid. Zij heeft de masteropleiding Organisatiecoaching aan de Haagsche Hogeschool gevolgd en inmiddels afgerond. Mevrouw Bomhof is representatief voor de primaire doelgroep van de opleiding en beschikt over studentgebonden deskundigheden met betrekking tot studielast, de onderwijsaanpak, de voorzieningen en de kwaliteitszorg bij opleidingen in het domein. Mevrouw Bomhof beschikt over ruime ervaring met visitaties in een andere sector, namelijk de volkshuisvesting. Als secretaris heeft mevrouw Bomhof het visitatieproces veelvuldig meegemaakt. Tegenwoordig functioneert zij tevens als visitator binnen de visitaties voor woningcorporaties. Voor de onderwijsvisitatie is mevrouw Bomhof aanvullend individueel geïnstrueerd over het proces van visitatie en accreditatie in het hoger onderwijs en over de werkwijze van NQA.

Opleiding:

2009-2011	Masteropleiding Organisatiecoaching, Haagse Hogeschool
2007-2008	Post-HBO leergang coaching. Pro-Education Amsterdam, opgeleid tot erkend coach!
2002-2003	Post-HBO opleiding VO management, Pro-Education Amsterdam
1976-1984	Frans Taal en Letterkunde (Kandidaats behaald aan de VU), gevolgd door Algemene Taalwetenschap aan de UVA
1970-1976	VWO Snellius Lyceum, Amstelveen

Werkervaring:

2010- heden	Visitator Raeflex
2003- heden	Secretaris Raeflex
1995- heden	Zelfstandig adviseur gericht op de ondersteuning en begeleiding van veranderingsprocessen bij maatschappelijke ondernemingen in het algemeen en woningcorporaties in het bijzonder
1985- 1995	Stafmedewerker woningbouwvereniging Goede Stede te Almere, bewonersparticipatie, beleidsontwikkeling en communicatie
1982- 1985	Secretaris Bewonersvereniging Uilenstede
1980- 1984	Algemeen Bestuurslid SSH-VU

De heer drs. J.G. Betkó

De heer Betkó is ingezet als NQA-auditor. In zijn functie als bestuurslid van de Landelijke Studenten Vakbond (LSVb) heeft hij ervaring opgedaan met verschillende aspecten van het hoger onderwijs, zoals bekostiging, accreditatie, medezeggenschap en excellentie. Hij is in die hoedanigheid betrokken geweest bij de totstandkoming van het nieuwe accreditatiestelsel. In de beoordelingscommissies "Studiekeuzegesprekken – wat werkt?" heeft hij tweemaal een subsidie van OCW helpen verdelen onder hogescholen en universiteiten die willen experimenteren met studiekeuzegesprekken. De heer Betkó is ingewerkt in de werkwijze van NQA en heeft ervaring met meerdere visitaties. In 2010 heeft hij deelgenomen aan de training van de NVAO en hij is gecertificeerd secretaris.

Opleiding

1999 – 2007	Geschiedenis, Radboud Universiteit
-------------	------------------------------------

Werkervaring

2009 – heden Netherlands Quality Agency: auditor

2008 – 2009 Lid beoordelingscommissie “studiekeuzegesprekken – wat werkt?” (deel I en II, onder begeleiding van SURF)

2007 – 2009 Landelijke Studenten Vakbond: bestuurslid

Bijlage 4: Bezoekprogramma

TIJDSTIP	PROGRAMMA ONDERDEEL	DEELNEMERS
08.15 – 08.30 uur	Ontvangst	Visitatiepanel Opleidingsmanagement <ul style="list-style-type: none"> - Drs. E. Bezemer - M. de Bot - Ir. C. Lambert - W. Pleune
08.30 – 11.30 uur	Voorbereiding en materiaalbestudering: - Studiemateriaal - Studentmateriaal - Alle door NQA en de opleiding geselecteerde afstudeerproducten	Visitatiepanel <u>Voorzitter</u> De heer Ir. F.E. van der Mijn <u>Veldwerkdeskundigen</u> De heer prof. dr. R.P. Hortulanus De heer prof. dr. J. van de Kerckhove <u>Studentlid</u> Mevrouw C.M.F. Bomhof MOC <u>NQA auditor</u> De heer drs. J.G. Betkó (secretaris)
11.30 – 12.30 uur	Blok Afstuderen	Studenten afstudeerfase <ul style="list-style-type: none"> - Student fase 1 - Student fase 2 - Student fase 3 Alumni
12.30 – 13.15 uur	Lunchpauze + overleg/extra bestuderen materiaal	Visitatiepanel
13.15 - 14.15 uur	Blok Afstuderen	Afstudeerbegeleiders uit het werkveld <ul style="list-style-type: none"> - R. Bos - H. de Werd Docentbegeleiders <ul style="list-style-type: none"> - Dr. B. Coenen - Drs. M. Banning - Dr. R. v/d Nieuwenhof Werkveldcommissie <ul style="list-style-type: none"> - E. Maasdam
14.30 – 15.15 uur	1 ^e gesprek met opleidingsmanagement	Visitatiepanel Opleidingsmanagement

TIJDSTIP	PROGRAMMA ONDERDEEL	DEELNEMERS
15.30 – 16.30 uur	Blok Borging	<p>Examencommissie W. Visser</p> <p>Toetscommissie A. Meijerink</p> <p>Curriculumcommissie Drs. J. Lambregtse</p> <p>Opleidingscommissie E. Bakker MBk</p> <p>Docenten Drs. M. Banning Prof. A. Maas Dr. H. Muijen</p>
16.30 – 17.30 uur	Beoordelingsoverleg panel	Visitatiepanel
17.30 – 18.00 uur	2 ^e gesprek opleidingsmanagement, inclusief afronding	<p>Opleidingsmanagement, mogelijk aangevuld met enkele 'kerndocenten'</p> <ul style="list-style-type: none"> - Drs. E. Bezemer - M. de Bot - Ir. C. Lambert - W. Pleune

Bijlage 5: Bestudeerde documenten

1. DOCUMENTATIE ONTVANGEN DOOR PANEL

1. STAND VAN ZAKEN NOTITIE DECEMBER 2012, INCL. BIJLAGEN

- Bijlage 1: Procesverslagen projectgroep Heraccreditatie
- Bijlage 2: Beroepsprofiel Begeleidingskundige en eindkwalificaties Master Begeleidingskunde
- Bijlage 3: Verslagen bijeenkomsten werkveldcommissie
- Bijlage 4: Verslagen docentenvergaderingen
- Bijlage 5: Opleidingsplan Master Begeleidingskunde
- Bijlage 6: Onderzoekslijn Master Begeleidingskunde
- Bijlage 7: Hogeschoolgids postinitiële masteropleidingen, Onderwijs- en Examenregeling Master Begeleidingskunde
- Bijlage 8: Toetsplan Master Begeleidingskunde
- Bijlage 9: Checklist methodologische uitgangspunten thesis
- Bijlage 10: Beoordelingsformulieren
- Bijlage 11: CV's docenten

2. THESES

- Vijftien theses, geselecteerd conform de regels van en afspraken met de NVAO

Documenten ter inzage tijdens het visitatiebezoek op 06-02-2013

Standaard 1 Beoogde eindkwalificaties

- o Coenen, B. (2012) *Internationale raamwerken en referentiekaders*.

Standaard 2 Onderwijsleeromgeving

- o Opleidingsplan
- o Toetsplan
- o Onderzoekslijn (bijlage 6)
- o Handreiking Onderzoekslijn van Hogeschool Rotterdam
- o Documentatie Master 7
 - Studiegids fase 1 master 7 (groep 12)
 - Studiegids fase 2 master 7 (groep 12)
 - Studiegids fase 3 master 7
 - Literatuurlijst master 7 fase 1, fase 2, fase 3.

- Documentatie Master 8
 - Studiegids fase 1 master 8 (groep 13)
 - Studiegids fase 2 master 8 (groep 13)
 - Studiegids fase 3 master 8
 - Literatuurlijst master 8 fase 1, fase 2, fase 3.
- Documentatie Master 9
 - Studiegids fase 1 master 9 (groep 14)
 - Literatuurlijst master 9 fase 1
- Presentatie van literatuur (boeken, readers, et cetera.)
- Handleiding Fronter, digitale leeromgeving
- Digitale leeromgeving Fronter geopend waardoor inzage in alle lesbrieven mogelijk is.
- Overzicht commissieleden MbK
- Kwaliteitshandboek Instituut Sociale Opleidingen
- Alumnibeleid Leiderschap & Begeleidingskunde 2011-2014
- Verslagen curriculumcommissie
- Verslagen docentenvergaderingen

Standaard 3 Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties

- Een representatieve selectie (spreiding in vakgebieden en in beoordeling) van toetsopgaven en feitelijk gemaakte tussentijdse en afsluitende toetsen, werkstukken, opdrachten, beroepsproducten, stageverslagen et cetera en de beoordeling daarvan van zes studenten.
- Verslagen examencommissie
- Verslagen opleidingscommissie
- Verslagen toetscommissie
- Documenten, verslagen en reglementen van de examencommissie, de toetscommissie, de opleidingscommissie en/of andere relevante commissies, inclusief de samenstelling ervan.
 - Overzicht taken en verantwoordelijkheden en verslagen bijeenkomsten werkveldcommissie
 - Overzicht taken en verantwoordelijkheden en verslagen docentenvergaderingen

- Overzicht taken en verantwoordelijkheden en verslagen curriculumcommissie
 - Overzicht taken en verantwoordelijkheden en verslagen opleidingsoverleg
 - Overzicht taken en verantwoordelijkheden en verslagen toetscommissie, jaarplan 2013-2016
 - Overzicht taken en verantwoordelijkheden en verslagen examencommissie
 - Intakeformulier
 - Diploma en Engels supplement.
 - Notitie aanwijzing examinatoren
 - Verklaring examinatoren
- o Theses afgestudeerden, door NQA geselecteerd

Overig

- o Docentevaluaties studiejaar 2011-2012
- o Studentevaluaties 2010-2013
- o Samenvatting 'alumni-onderzoek' van den Donker & Wichgers

Documentatie uit verwijzingen 'stand van zaken notitie':

- o Handleiding/Instructie Fronter
- o Nieuwe opleidingsbrochure van november 2012
- o Verslag bespreking programmaleiding met studenten over toetsing: 5-9-11, 3-10-11 en 24-10-2011.
- o Verslagen van bijeenkomsten programmaleiding / examencommissie
- o Verslagen van de toetscommissie
- o Studiegids, m.n. modulehandleiding Organisatie- en Veranderkunde, en onderdeel thesis(begeleiding)
- o Lesrooster van de verschillende fasen
- o Beoordelingsformulieren (ingevuld)
- o Document waarin de rol van de extern beoordelaar beschreven wordt.

Bijlage 6: Overzicht bestudeerde afstudeerwerken

Hieronder een overzicht van de studenten van wie het panel de afstudeerwerken heeft bestudeerd. Conform de regels van de NVAO zijn alleen de studentnummers opgenomen.

215100115-1
215100115-2
215100115-3
215100115-7
215100115-10
215100115-12
215100115-14
215100115-18
215100115-19
215100115-21
215100115-24
501878
501816
501821
486837

Bijlage 7: Verklaring van volledigheid en correctheid

Netherlands Quality Agency

Verklaring van volledigheid en correctheid van de informatie

Betreffende de visitatie van de

Opleiding: Herbeoordeling Begeleidingskunde

Instelling: Hogeschool Rotterdam

Visitatiedatum: 6 februari 2013

Ondergetekende:

W.C. Pleunke

vertegenwoordigend het management van de genoemde opleiding,

in de functie van: *manager Leiderschap & Begeleidings-
kunde*
Hogeschool Rotterdam Transfergroep

verklaart hierbij dat alle informatie ten behoeve van de visitatie van de genoemde opleiding in volledigheid en correctheid ter beschikking wordt gesteld, *waaronder informatie over alternatieve afstudeerroutes die momenteel en/of gedurende de afgelopen 6 jaar (hebben) bestaan*, zodat het visitatiepanel tot een op juiste feiten gebaseerde oordeelsvorming kan komen.

Handtekening:

A handwritten signature in blue ink, enclosed in a blue oval. The signature is stylized and appears to be 'W.C. Pleunke'.

Datum:

4.02.2013.